

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands
Desember 2004

Yfirlit efnahagsmála

- Hagvöxtur á þriðja fjórðungi ársins var töluvert meiri en ársfjórðungana á undan, eða 7,4% frá sama ársfjórðungi í fyrra. Er þetta mesti hagvöxtur í einum ársfjórðungi frá árinu 2001. Vöxturinn fyrstu þrjá fjórðunga ársins nam 5,9%, en til samanburðar má geta þess að í desemberhefti *Peningamála* spáði Seðlabankinn 5,4% hagvexti á árinu öllu. Vöxtur einkaneyslu var hins vegar heldur minni á þriðja ársfjórðungi en á fyrri hluta ársins. Það sama á við um vöxt fjármunamyndunar. Vöxtur samneyslu var svipaður og í fjórðungnum á undan en hefur ekki verið minni frá árinu 2001.
- Framlag utanríkisviðskipta til hagvaxtar var jákvætt, öfugt við fimm síðustu ársfjórðunga. Útflutningur jókst um 11% og innflutningur um 7,3%. Halli á viðskiptum við útlönd var mun minni á þriðja ársfjórðungi en á fyrri hluta ársins og í sama ársfjórðungi 2003, en töluvert meiri fyrstu þrjá fjórðunga ársins. Miklar tekjur af ferðaþjónustu leiddu til töluverðs afgangi á þjónustuviðskiptum á þriðja ársfjórðungi miðað við sama tímabil í fyrra, og auknar tekjur af fjárfestingu erlendis skiluðu lítillaga jákvæðum þáttatekjujöfnuði. Vöruskiptahalli jókst á sama tíma en var lítillaga minni en í ársfjórðungnum á undan.
- Aðhaldsstig peningastefnunnar hefur aukist eftir að Seðlabankinn tilkynnti um hækkun stýrivaxta um eina prósentu 2. desember. Raunstýrivextir metnir með verðbólguálagi til þriggja ára hafa verið um ½ prósentu hærrí síðan tilkynnt var um stýrivaxtahækkunina en þeir voru að meðaltali í nóvember og skammtímavaxtamunur við útlönd hefur aukist um 0,7 prósentur. Gengi krónunnar hefur styrkst töluvert og gengisvísitala krónunnar verið að meðaltali 4% lægri en að meðaltali í nóvember.
- Leiðandi hagvísar OECD í október benda til þess að enn hægi á hagvexti í heiminum næstu fjóra til sex mánuði, en búist er við að vöxturinn taki aftur við sér vorið 2005, komi ekki til frekari verðhækkana á olíu. Nýjustu tölur um þjóðarframleiðslu í Japan og á evrusvæðinu sýna minni hagvöxt vegna minni útflutnings og neytendur heima fyrir halda að sér höndum. Meiri bjartsýni ríkir í Bandaríkjunum þar sem einkaneyslan tók aftur við sér á þriðja ársfjórðungi.

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

Verðbólga jókst í desember, þriðja mánuðinn í röð, og var rétt undir efri þolmörkum verðbólgu markmiðs. Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,46% í desember frá fyrri mánuði og nam tólf mánaða hækkun vísitölunnar 3,9%. Kjarnavísitala 1 hækkaði um 3,5% á sama tímabili, en án opinberrar þjónustu (kjarnavísitala 2) nam hækkunin 3,3%. Að húsnæðisliðnum undanskildum nam árshækkun vísitölu neysluverðs 2,6%.

Hækkun markaðsverðs húsnæðis nam 1,6% milli mánaða og skýrir rúmlega tvo fimmtu hluta hækkunar vísitölunnar í desember. Tólf mánaða hækkun húsnæðisliðar vísitölunnar nam 9,5% í desember. Bensín- og olíuverð lækkaði hins vegar um 1,1% frá fyrra mánuði en hefur hækkað um 12,6% sl. tólf mánuði.

Eftir tilkynningu Seðlabankans um hækkun stýrivaxta um eina prósentu í byrjun desember hafa verðbólguvæntingar mældar með verðbólguálagi ríkisskuldabréfa til allt að fimm ára verið um 0,1-0,3 prósentum hærrí en í seinni hluta nóvember. Verðbólguvæntingar mældar með áætluðu verðbólguálagi ríkisskuldabréfa með eins til fimm ára líftíma hafa að meðaltali verið 4,0% eftir tilkynningu um stýrivaxtahækkun. Til samanburðar var verðbólguálag ríkisskuldabréfa í seinni hluta nóvember að meðaltali 3,8% miðað við tveggja og þriggja ára líftíma og 4,0% til fimm ára.

II Framleiðsla og eftirspurn

Hagvöxtur á þriðja fjórðungi ársins var töluvert meiri en ársfjórðungana á undan, eða 7,4%. Er það mesti vöxtur í einum ársfjórðungi frá fyrsta ársfjórðungi 2001. Vöxturinn fyrstu þrjá fjórðunga ársins nam 5,9%. Vöxtur einkaneyslu var áfram ör á þriðja ársfjórðungi, eða 5,8%, en þó heldur minni en á fyrri hluta ársins. Vöxturinn fyrstu þrjá fjórðunga ársins var 6,7%, sem er svipaður vöxtur einkaneyslu og á sama tíma í fyrra. Vöxtur fjárfestingar var einnig minni á þriðja ársfjórðungi en fyrstu tvo fjórðunga ársins eða 10%. Vöxtur samneyslu nam 2,4% á þriðja ársfjórðungi og hefur ekki verið minni frá árinu 2001. Framlag utanríkisviðskipta til hagvaxtar á þriðja ársfjórðungi var jákvætt, ólíkt fimm síðustu ársfjórðungum. Vöxtur útflutnings var töluvert meiri en áður, eða 11% og vöxtur innflutnings minni, eða 7,3%.

Væntingavísitala Gallup mældist 111,6 stig í nóvember og lækkaði annan mánuðinn í röð. Vísitalan er nú undir meðaltali sl. 12 mánaða. Mat á núverandi ástandi og væntingar til 6 mánaða lækkaði hvort tveggja. Mat á efnahagslífi lækkaði töluvert meira en mat á atvinnuástandi.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

Viðskiptahallinn á þriðja ársfjórðungi var 5,3 ma.kr, sem samsvarar 2,3% af landsframleiðslu ársfjórðungsins. Hallinn var töluvert minni en ársfjórðungana tvo á undan og á sama tímabili í fyrra. Hins vegar var viðskiptahalli fyrstu þrjá fjórðunga ársins töluvert meiri en á sama tíma í fyrra, eða 36,3 ma.kr. í ár en 23,8 ma.kr í fyrra. Halli á vöruviðskiptum á þriðja ársfjórðungi nam 12,4 ma.kr., samanborið við 10,2 ma.kr. halla á sama tíma í fyrra. Afgangur var hins vegar á þjónustuviðskiptum, eða 6,9 ma.kr. Skýrist það einkum af meiri tekjum af ferðaþjónustu. Jafnframt var þáttatekjujöfnuður lítillaga jákvæður á þriðja ársfjórðungi, enda arður af fjárfestingum tvöfalt meiri en á sama tíma í fyrra.

Í október voru vöruskipti við útlönd óhagstæð um 4,6 ma.kr. Fyrstu tíu mánuði ársins voru þau óhagstæð um 31,8 ma.kr. samanborið við 14,1 ma.kr. á sama tíma í fyrra á föstu gengi. Á sama tíma jókst verðmæti vöruútflutnings um 8% frá fyrra ári. Þar af jókst útflutningsverðmæti sjávarfurða um 4,9% og iðnaðarvöru um 14,3%. Innflutningur í október var rúmlega 3 ma.kr. meiri en í sama mánuði í fyrra á föstu gengi og má að mestu rekja aukninguna til meiri innflutnings rekstrarvöru, flutningatækja og eldsneytis.

Aflabrogð voru góð í nóvembermánuði og munar þar mest um nærri fimmtungs meiri botnfiskafla en í sama mánuði í fyrra. Frá áramótum til nóvemberloka hefur botnfiskaflinn aukist um tæplega 5% miðað við sama tíma í fyrra, en þar sem afli uppsjávarfiska var rúmum 18% minni dróst heildaraflinn saman um 13%.

Fyrstu tíu mánuði ársins jókst útflutningsverðmæti sjávarfurða um 4,5% í krónum talið miðað við sama tíma í fyrra en tæplega 5% á föstu gengi. Útflutningsverðmæti áls hefur aukist um 7% á sama tíma í krónum talið en rúmlega 15% á föstu gengi Bandaríkjadals.

Eldsneytisverð hefur lækkað talsvert frá fyrri hluta nóvember, bensínverð um 17% og hráolía um 10%. Framvirkt verð hefur einnig lækkað og bendir til að meðalverð á næsta ári gæti orðið svipað og meðalverð líðandi árs. Hrávöruverð í evrum hefur einnig farið lækkandi síðustu mánuði eftir talsverða hækkun fyrri hluta ársins. Mest lækkun hefur orðið á matvælum og landbúnaðarafurðum, en verð þeirra var um 16% lægra í byrjun desember en á sama tíma í fyrra.

IV Vinnumarkaður

Vísbendingar eru um umskipti á vinnumarkaði. Skráð atvinnuleysi minnkaði um 0,1 prósentu milli október- og nóvembermánaða, í 2,6%. Að teknu tilliti til árstíðarsveiflu dróst atvinnuleysi saman um 0,2 prósentur milli mánaða og var 2,9%.

Könnun sem Samtök atvinnulífsins gerðu meðal aðildarfélaganna sinna í nóvember bendir einnig til áframhaldandi aukinnar eftirspurnar eftir vinnuafli. Í henni kemur fram að nokkru fleiri fyrirtæki hyggjast fjölga starfsfólki á næstu 3-4 mánuðum en kom fram í sambærilegri könnun í júní sl. Jafnframt vilja færri fyrirtæki fækka starfsfólki en áður. Allnokkur munur er á áformum um fjölgun starfa eftir starfssvæði, en 23% fyrirtækja á höfuðborgarsvæðinu hyggjast fjölga starfsmönnum en einungis 14% fyrirtækja á landsbyggðinni. Mest vilja atvinnurekendur í raf- og tölvuiðnaði og fiskvinnslu fjölga starfsmönnum, en í útgerð vilja fleiri fyrirtæki fækka starfsfólki en fjölga.

Eftirspurn eftir vinnuafli er að nokkru leyti mætt með auknum innflutningi vinnuafls. Útgáfa atvinnuleyfa undanfarna þrjú mánuði hefur í heild verið svipuð og á sama tíma í fyrra, en útgáfa nýrra atvinnuleyfa aukist um rúm 50%. Aukinn innflutningur vinnuafls skýrist einungis að hluta til af vinnuafllspörf vegna stóriðjuframkvæmda. Eftirspurn hefur einnig aukist í t.d. fiskvinnslu og þjónustustarfsemi. Vinnuálastofnun áætlað að veitt verði tæplega 1.300 atvinnuleyfi á árinu eða svipaður fjöldi og árið 1999.

V Opinber fjármál

Gjöld ríkissjóðs umfram tekjur voru 4½ ma.kr. fyrstu tíu mánuði ársins. Ef leiðrétt er fyrir bókhaldsbreytingum var hins vegar ½ ma.kr. afgangur, en á sama tíma í fyrra var 19 ma.kr. halli á ríkissjóði án eignasölu.

Heildargjöld fyrstu tíu mánuði ársins hækkuðu um 1,3% umfram verðlag, en markmið fjárukalaga fyrir árið í heild er óbreytt raungjöld. Á sama tíma jukust tekjur um 11% að raunvirði ef tekjum af eignasölu 2003 er sleppt. Tekjumarkmið fjárlaga og fjárukalaga án eignasölu er um 7½% að raungildi. Hægt hefur á vexti skatttekna frá miðju ári, aðallega vegna minni tekna af innflutningsgjöldum.

Frumvarp til fjárukalaga fyrir árið 2004 var samþykkt 2. desember. Viðbótargjöld nema 9,3 ma.kr. og hækkuðu um 3 ma.kr. í meðförum Alþingis, mest vegna fæðingarorlofs og afskrifta skatttekna. Viðbótartekjur nema einnig 9,3 ma.kr., milljarði meira en skv. frumvarpinu. Áætlaður afgangur ríkissjóðs á árinu 2004 er því óbreyttur frá fjárlögum, 6,7 ma.kr.

Fjárlög voru samþykkt 4. desember með 10 ma.kr. afgangi og óvenju litlum breytingum frá fjárlagafrumvarpi. Tekjur eiga að hækka um rúm 5% og gjöld um rúm 4% milli ára.

VI Eignamarkaðir

Markaðsverð íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu í desember, bæði í fjölbýli og einbýli, hækkaði um 2,4% frá fyrri mánuði. Á landsbyggðinni lækkaði það um 0,5%. Heildarhækkun á landinu öllu nemur 1,7%. Þinglýstum kaupsamningum vegna íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu og á Akureyri fjölgaði um helming á fjórum vikum til 3. desember frá sama tíma í fyrra og voru þeir 1.100 talsins. Raunverð atvinnuhúsnæði hækkar enn og er nærri sögulegu hámarki.

Verð hlutabréfa lækkar áfram. Úrvalsvísitalan og vísitala aðallista höfðu hinn 10. desember lækkað um 4,3% á einum mánuði. Lækkun varð á bréfum í öllum greinum nema í bygginga- og verktakastarfsemi.

VII Fjármálamarkaður

Seðlabankinn tilkynnti um hækkun stýrivaxta um eina prósentu hinn 2. desember og eru þeir nú 8,25%. Raunstýrivextir metnir með verðbólguálagi til þriggja ára voru um 3,6% að meðaltali í nóvember en hækkuðu umtalsvert í kjölfar tilkynningarinnar og hafa verið 4,1% að meðaltali síðan. Skammtímavaxtamunur við útlönd hefur einnig verið um 0,7 prósentum meiri en hann var að meðaltali í nóvember. Ávöxtunarferill óverðtryggðra ríkisbréfa er 0,6 prósentum hærri til næstu þriggja mánaða en hann var fyrir mánuði og hefur því ekki náð að fylgja stýrivaxtahækkun Seðlabankans eftir.

Gengi krónunnar hefur styrkst töluvert frá því tilkynnt var um síðustu stýri-
vaxtahækkun. Frá þeim tíma hefur gengisvísitala krónunnar verið að meðaltali 4% lægri
en að meðaltali í nóvember. Á sama tíma var gengi krónunnar 6,4% hærra gagnvart
Bandaríkjadal, 4% gagnvart evru og 3% gagnvart bresku pundi.

Útlán lánakerfisins í heild á þriðja ársfjórðungi jukust um 6,2% frá fyrri ársfjórðungi
og um rúmlega 20% frá sama tíma í fyrra. Útlánaaukning er nokkru meiri til atvinnuvega
en til einstaklinga. Frá fyrri ársfjórðungi jukust útlán til atvinnuvega um 8,3% en um
1,9% til einstaklinga. Frá fyrra ári nam aukningin 25,1% til atvinnuvega og 13,3% til ein-
staklinga.

VIII Erlend efnahagsmál

Leiðandi hagvísar OECD frá því í október benda til þess að hægi á hagvexti í heiminum
næstu fjóra til sex mánuði. Búist er við að vöxturinn taki aftur við sér vorið 2005, en þá
er gert ráð fyrir að olíuverðsskellurinn verði að mestu genginn yfir – að því gefnu að ekki
komi til frekari verðhækkana á olíu.

Endurskoðaðar tölur um þjóðarframleiðslu leiða í ljós minni hagvöxt í Japan undan-
farna ársfjórðunga en áður var talið. Í kjölfarið hafa spár fyrir árin 2004 og 2005 lækkað.
Dregið hefur úr útflutningi og innanlandseftirspurn ekki náð að bæta það upp.

Á evrusvæðinu er svipaða sögu að segja og hefur hækkandi gengi evru aukið á erfið-
leikana. Nýlegar tölur frá Frakklandi og Þýskalandi sýna minnkandi hagvöxt á
3. ársfjórðungi. Neytendur halda að sér höndum ekki síst í Þýskalandi.

Í Bandaríkjunum mældist hagvöxtur 3.9% á þriðja ársfjórðungi en einkaneysla hafði
tekið við sér á nýjan leik eftir nokkurn samdrátt og fjárfestingar fyrirtækja aukist.
Væntingar eru heldur að taka við sér og vísitala innkaupastjóra hækkaði í nóvember eftir
lækkun næstu 3 mánuði á undan.

Vaxtartölur 3. fjórðungs í Bretlandi hafi valdið vonbrigðum en búist er við betri
árangri í lok ársins. Mikil þensla er í þjónustugeiranum og einkaneysla er mikil enda
atvinnuleysi ennþá í sögulegu lágmarki.

Í Hagvísunum er notast við talnagögn sem tiltæk voru 14. desember 2004.

Yfirlitstafla Hagvísu

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar ¹	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Breyting (%)			Áhrif á VNV (%)	12 mán. br. fyrir ári (%)
			frá fyrri mánuði	yfir 6 mánuði ²	yfir 12 mánuði		
Vísitala neysluverðs (VNV) (maí 1988=100)	desember '04	239,0	0,5	2,8	3,9	.	2,7
Kjarnavísitala 1 (VNV án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensins)	desember '04	134,9	0,4	2,7	3,5	3,1	2,9
Kjarnavísitala 2 (kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu)	desember '04	135,3	0,5	2,9	3,3	2,7	2,7
Innlendar vörur án búvöru og grænmetis	desember '04	131,2	0,6	2,5	2,5	0,2	1,4
Búvörur og grænmeti	desember '04	122,4	1,3	7,1	5,1	0,3	0,4
Innfluttar vörur án áfengis og tóbaks	desember '04	112,3	-0,2	-0,5	1,6	0,5	0,9
- mat- og drykkjarvörur	desember '04	121,6	-0,2	-0,2	-0,9	0,0	-0,9
- nýr bíll og varahlutir	desember '04	119,8	-0,1	2,0	1,8	0,1	3,3
- bensín	desember '04	137,1	-1,1	-1,6	12,6	0,5	2,4
- innfluttar vörur aðrar	desember '04	101,3	0,0	-1,4	-0,6	-0,1	0,0
Húsnæði	desember '04	188,1	1,1	8,2	9,5	1,7	8,9
Opinber þjónusta	desember '04	136,3	0,0	1,6	5,1	0,4	6,2
Önnur þjónusta	desember '04	140,9	0,4	1,6	2,5	0,6	1,4
Dagvara	desember '04	123,4	0,8	3,0	0,5	0,1	0,3
Innflutningsgengisvísitala (31. des. 1994=100)	30. nóvember '04	99,9	-2,4	-7,1	-6,0	.	-2,1

Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	Nýjasta tímabil	12 mán. verðbólga	Vænt Breyt. frá Vænt 12 m. síðustu verðbólga könnun fyrir ári		Vænt verðbólga á ársvarða næstu 2 ár		Hugmynd um verðb. sl. 12 mán.
			3 ári	6 ári	3 ár	3 ár	
Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	10. desember '04	4,0	.	.	4,0	4,0	.
Verðbólguvæntingar fyrirtækja	september '04	3,6	0,8	2,9	3,2	.	.
Verðbólguvæntingar almennings	nóvember '04	3,9	-0,1	3,1	.	.	3,2

1. Grunntímabil vísitalna: Vísitala neysluverðs: maí 1988; aðrar verðvísitölur undirflokkna: mars 1997=100. 2. Umreiknað til ársraða. 3. Reiknað verðbólguálag til 2 og 3 ára miðað við mismun ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskirteina með sama líftíma.

II Framleiðsla og eftirspurn	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Landsframleiðsla (ma.kr.)	3. ársfj. '04	225,8	205,0	.	7,4	646,6	5,9
Þjódarútgjöld (ma.kr.)	3. ársfj. '04	231,3	212,1	.	6,0	676,2	7,6
Einkaneysla (ma.kr.)	3. ársfj. '04	120,9	111,1	.	5,8	360,8	6,7
Samneysla (ma.kr.)	3. ársfj. '04	56,5	52,9	.	2,4	167,8	2,2
Fjármunamyndun (ma.kr.)	3. ársfj. '04	54,5	48,0	.	10,0	146,9	15,7
Útflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	3. ársfj. '04	91,4	80,2	.	11,0	240,1	7,5
Innflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	3. ársfj. '04	-96,9	-87,4	.	7,3	-269,7	11,7
Velta innanlandsgreina skv. virðisaukaskýrslum (ma.kr.) ¹	júlí-ágúst '04	171,6	154,1	3,1	7,4	638,1	10,8
Dagvöruvelta (nóv. 2001=100)	október '04	112,7	108,0	2,7	4,4	111,9	3,9
Greiðslukortavelta (ma.kr.) ¹	nóvember '04	50,0	40,6	7,0	20,8	516,2	8,6
Velta skráðra fyrirtækja (ma.kr.)	jan.-sept. '04	187,2	154,4	.	21,3	187,2	21,3
Sementssala (þús. tonn)	nóvember '04	18,3	13,1	-3,3	39,1	185,8	43,6
Nýskráning bifreiða (stk.)	október '04	1.256	1.064	-4,7	18,0	13.850	26,2

Skýring: Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. 1. Breytingar eru reiknaðar út frá árstíðarleiddum tölum.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Verðlag sjávarafurða í erlendum gjaldmiðli (jan. 1999 = 100)	október '04	98,3	95,5	1,4	2,9	95,0	-2,9
Verðlag áls á heimsmarkaði (\$/tonn)	nóvember '04	1.814	1.509	-0,3	20,2	1.705	20,2
Verð olíu á heimsmarkaði (\$/fat)	nóvember '04	43,1	29,4	-13,5	46,6	38,3	33,9
Botnfiskafli (þús. tonn)	nóvember '04	48,8	40,9	6,6	19,2	487,1	4,4
Uppsjávarafli (þús. tonn)	nóvember '04	87,3	97,3	-1,8	-10,3	1.124,4	-18,5
Vöruútflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	október '04	16,9	15,8	-12,1	10,5	164,9	9,3
- sjávarafurðir (ma.kr.) ¹	október '04	9,4	9,6	-14,6	1,4	99,6	4,9
- ál (ma.kr.) ¹	október '04	3,5	3,1	-6,8	18,2	31,2	7,5
- aðrar iðnaðarvörur (ma.kr.) ¹	október '04	3,2	2,5	-11,6	29,9	27,9	22,9
Vöruinnflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	október '04	20,2	18,6	6,2	12,2	191,2	17,7
Vöruskiptajöfnuður (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	október '04	-3,3	-2,8	.	.	-26,3	.
Útflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	3. ársfj. '04	41,4	35,7	48,3	19,2	91,2	12,5
Innflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	3. ársfj. '04	34,5	32,7	5,4	8,7	95,1	12,4
Raugengi m.v. verðlag (1980=100)	4. ársfj. '04	98,8	93,0	1,8	6,2	98,8	5,3

1. Breytingar á vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd eru á föstu gengi.

IV Vinnumarkaður og tekjur	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá ¹		Frá ársbyrjun ²	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá fyrri ári (%)
Fjöldi atvinnulausra.....	nóvember '04	3.885	4.400	5	-515	4.607	-6,1
Hlutfall atvinnulausra, árstíðarleiðrétt (% af mannafla).....	nóvember '04	2,9	3,3	-0,2	-0,3	3,1	-0,2
Atvinnuleysi skv. vinnumarkaðskönnun (% af mannafla).....	3. ársfj. '04	2,6	2,6	-1,4	0,0	3,2	-0,3
Laus störf á vinnumiðlunum.....	nóvember '04	662	452	-1,3	46,5	662	42,3
Útgáfa nýrra atvinnuleyfa.....	nóvember '04	163	84	-19,7	94,0	1.413	78,9
Útgáfa atvinnuleyfa alls.....	nóvember '04	379	247	7,4	53,4	3.356	11,3
Launavísitala (des. 1988=100).....	október '04	253,2	240,4	0,3	5,3	249,4	4,5
Kaupmáttur launa m.v. launavísitölu (1990=100).....	október '04	133,2	131,1	-0,5	1,6	133,5	1,4

1. Breytingar á fjölda atvinnulausra sýna fjölgun/lækkun; breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósentá); allar breytingar vísitalna og breytingar á útgáfu atvinnuleyfa og fjölda lausra starfa eru hlutfallslegar (%). 2. Meðal mánaðarlegur fjöldi atvinnulausra og lausra starfa það sem af er árinu, meðaltal atvinnuleysishlutfalls en uppsafnaður fjöldi atvinnuleyfa. Breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósentá); allar aðrar breytingar eru hlutfallslegar (%).

V Opinber fjármál	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Tekjuafgangur ríkissjóðs (ma.kr.).....	október '04	-0,3	-2,5	.	.	0,4	.
Tekjuafgangur ríkissjóðs, hlutfall af tekjum (%).....	október '04	-1,2	-12,3	.	.	0,2	.
Hrein lánsfjárförf (ma.kr.).....	október '04	1,5	-1,7	.	.	14,2	.
Hrein lánsfjárförf (% af tekjum).....	október '04	6,1	-8,5	.	.	6,2	.
Tekjur ríkissjóðs (ma.kr.).....	október '04	23,8	20,3	3,2	13,3	228,7	11,2
- af virðisaukaskatti (ma.kr.).....	október '04	8,2	7,3	5,7	8,2	76,0	9,6
- af staðgreiddum tekjuskatti & tryggingargj. (ma.kr.).....	október '04	7,1	6,4	0,9	7,1	72,7	8,2
- af innflutningi og áfengi (ma.kr.).....	október '04	1,9	1,6	-1,6	11,3	17,4	15,6
Útgjöld ríkissjóðs (ma.kr.).....	október '04	24,1	22,8	-5,0	2,1	228,3	1,2

Skýring: Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 mánaða meðaltöl, fram til þess mánaðar sem tilgreindur er. Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. Breytingar á bókun gjalda gera samanburð þeirra milli 2003 og 2004 vandmeðfarinn.

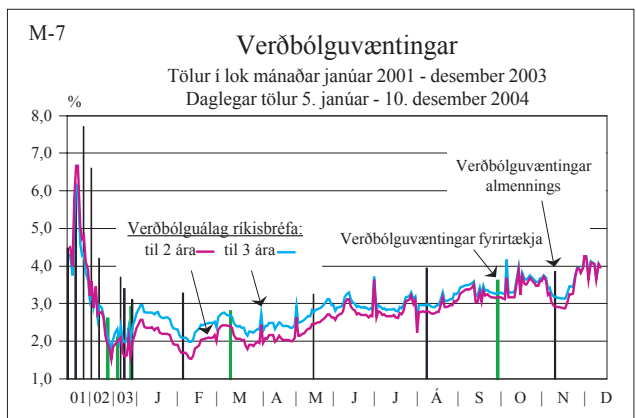
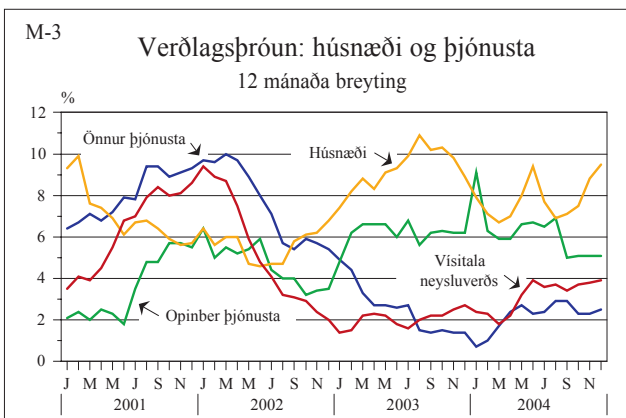
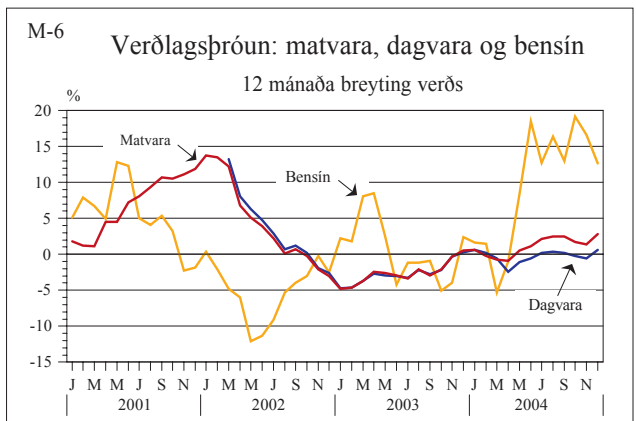
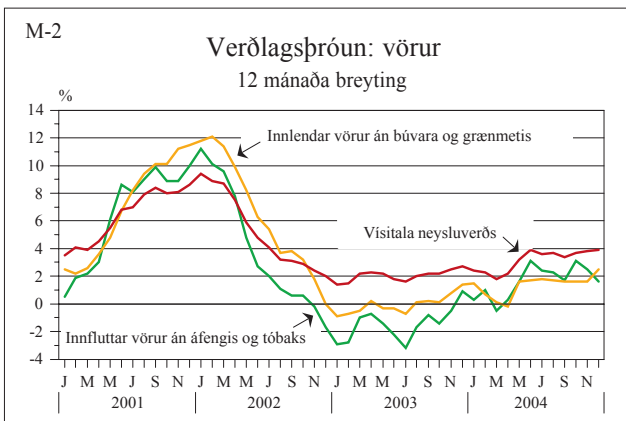
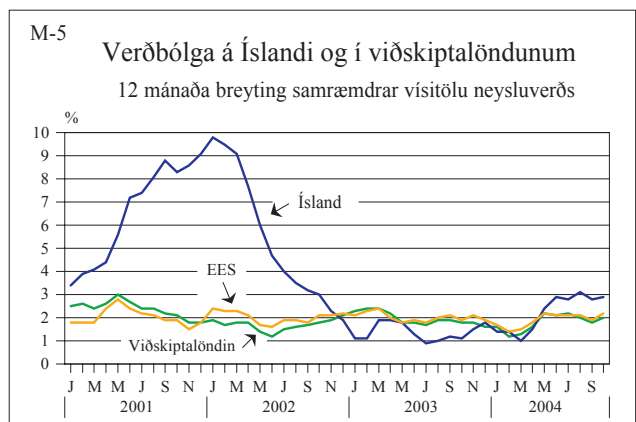
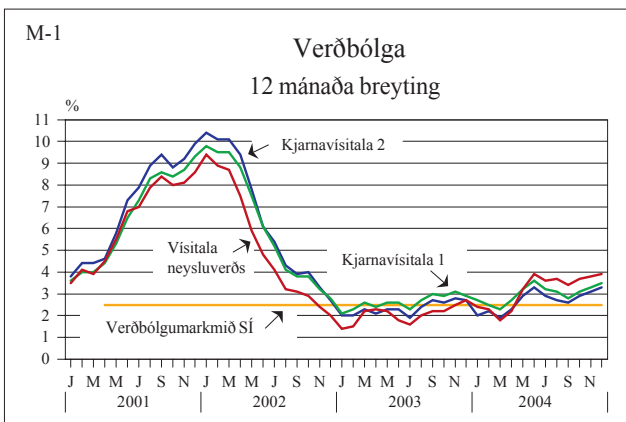
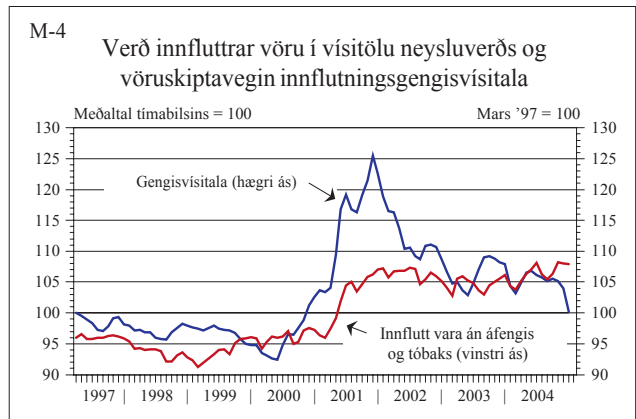
VI Eignamarkaðir	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá f. ári (%)
Úrvals vísitala, mánaðarmeðaltal (des. 1997=1,000).....	nóvember '04	3.424,8	1.972,6	-9,3	73,6	2.947,9	88,8
Heildarvísitala aðallista, mánaðarmeðaltal (des. 1997=1,000).....	nóvember '04	3.225,3	1.947,8	-9,4	65,6	2.810,5	75,6
Velta, mánaðarleg (ma.kr.).....	nóvember '04	70,9	48,5	-26,1	46,2	632,1	27,8
Verð íbúða í fjölbýli á höfuðb.svæði (jan. 1994=100).....	október '04	208,5	186,9	1,2	11,6	197,9	10,6
Raunverð íbúða alls á höfuðb.svæði (jan. 1994=100).....	október '04	149,3	136,0	0,5	9,8	142,5	8,0
Aflahlutdeild (kr./kg.).....	nóvember '04	1.160	1.250	2,7	-7,2	1.121	-8,1

VII Fjármálamarkaðir	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá fyrri ári (%)
Útlán innlánsstofnana til innlendra aðila (ma.kr.).....	október '04	1.059,9	800,6	7,1	32,9	.	.
að frádrægnum ætfl. gengis- og vísitöluáhrifum ¹ (vísitala) ..	október '04	248,8	185,9	6,7	33,8	.	.
- að raungildi (jan. 2001=100).....	október '04	146,8	114,6	6,9	28,1	.	.
Útlán lánakerfisins (ma.kr.).....	september '04	2.594	2.160	6,2	20,1	.	.
M3 (ma.kr.).....	október '04	576,9	480,0	1,5	20,2	.	.
Stýrivextir Seðlabankans (%).....	10. desember '04	8,3	5,3	1,0	3,0	6,0	0,7
Peningamarkaðsvextir, 3ja mán (%).....	10. desember '04	7,9	5,1	0,6	2,8	6,2	0,8
Ríkisvixlavextir, 3ja mán (%) ¹	10. desember '04	7,2	4,8	0,4	2,3	6,0	1,0
Skammtímaraunvextir 3ja mán r.vix m.v. verðb.álag (%) ²	10. desember '04	3,3	2,6	0,1	0,8	3,2	0,3
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (3 ár, fl. RIKB 07 0209) (%) ²	10. desember '04	8,1	7,2	0,2	0,8	7,5	0,7
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (9 ár, RIKB 13 0517) (%) ²	10. desember '04	7,8	7,7	-0,1	0,1	7,6	0,0
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 25 ára (IBH 26 0315) (%) ²	10. desember '04	4,6	4,6	0,0	0,0	4,5	-0,2
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 40 ára (IBH 41 0315) (%) ²	10. desember '04	4,6	4,6	0,0	0,0	4,5	-0,2
Ávöxtunarkrafa spariskirteina til 5 ára (RIKS 05 0410) (%) ²	10. desember '04	3,5	3,7	-0,1	-0,2	3,7	-0,3
Ávöxtunarkrafa spariskirteina til 15 ára (RIKS 15 1001) (%) ²	10. desember '04	3,7	4,3	-0,1	-0,6	3,9	-0,6
Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	10. desember '04	12,8	11,7	0,4	1,1	11,9	-0,1
Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	10. desember '04	7,5	8,7	0,0	-1,2	7,9	-1,2
Gengisvísitala krónunnar (31. des. 1991=100) ²	10. desember '04	117,5	125,2	-2,7	-6,1	121,4	-1,7

1. Breytingar milli tímabila eru reiknaðar út frá tölum sem leiðréttar hafa verið fyrir sameiningu reksturs Glitnis og Íslandsbanka í maí 2003. 2. Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 vikna meðaltöl, til þess dags sem tilgreindur er.

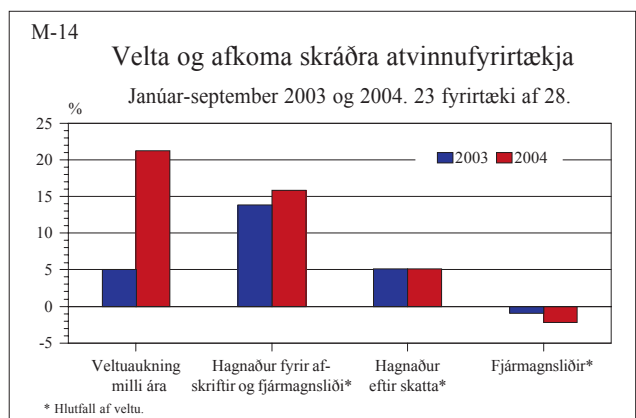
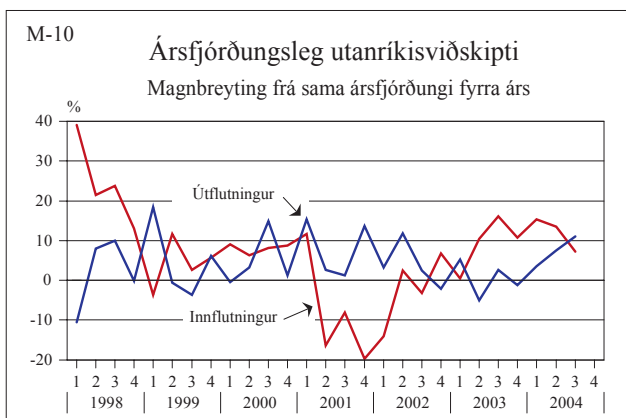
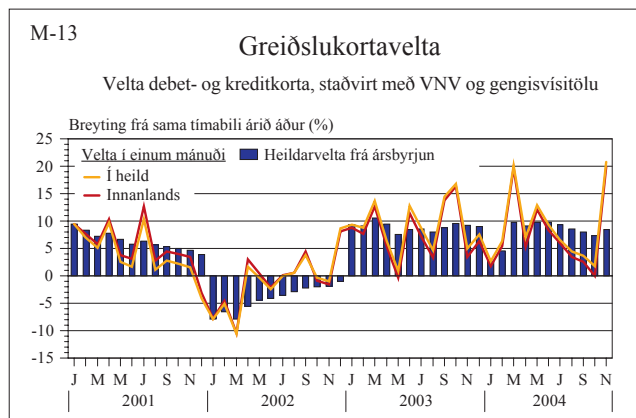
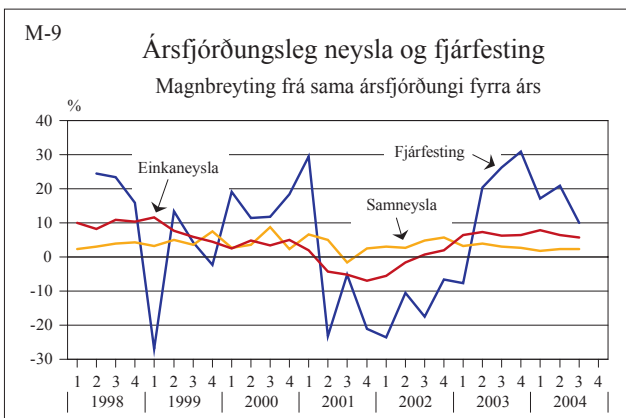
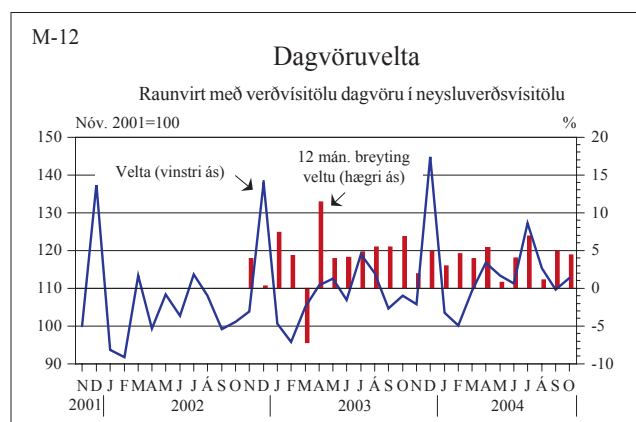
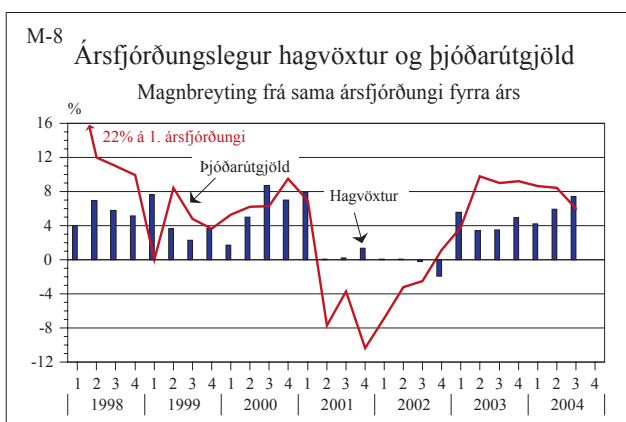
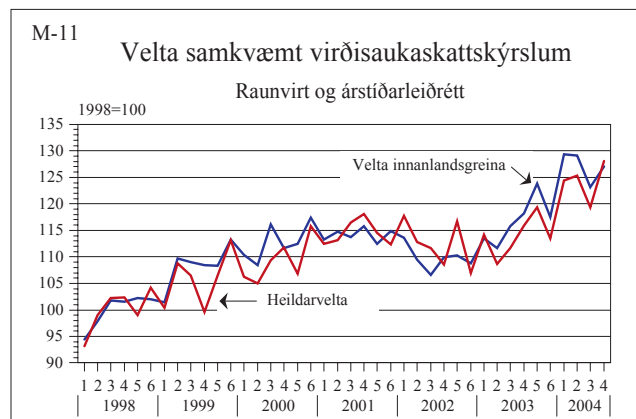
I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

- Í desember var vísitala neysluverðs 0,46% hærri en í fyrri mánuði og 3,9% hærri en fyrir tólf mánuðum.
- Kjarnavísitala 1 hækkaði um 3,5% á tólf mánuðum til desember og kjarnavísitala 2 um 3,3%.
- Markaðsverð húsnæðis hækkaði um 1,6% milli nóvember og desember og matvörur um 0,9%.
- Bensín- og olíuverð lækkaði um 1,1% milli nóvember og desember.
- Það sem af er desember voru verðbólguvæntingar mældar með verðbólguálagi ríkisskuldabréfa að meðaltali 4,0% til þriggja og fimm ára.

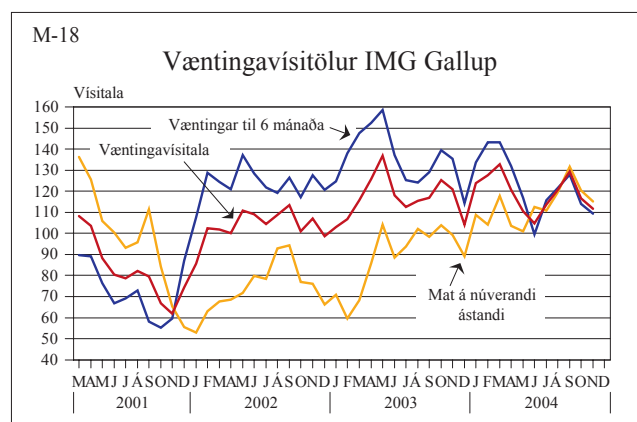
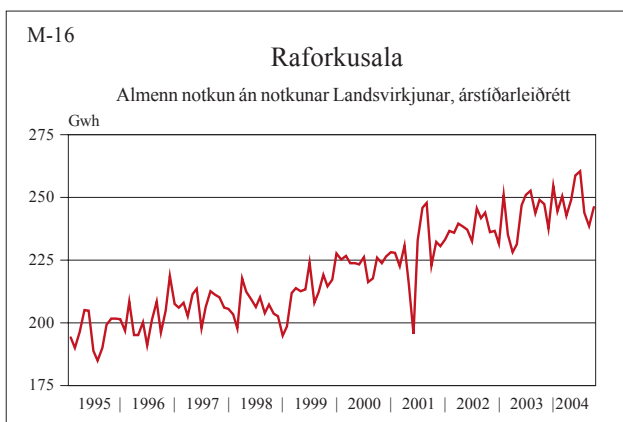
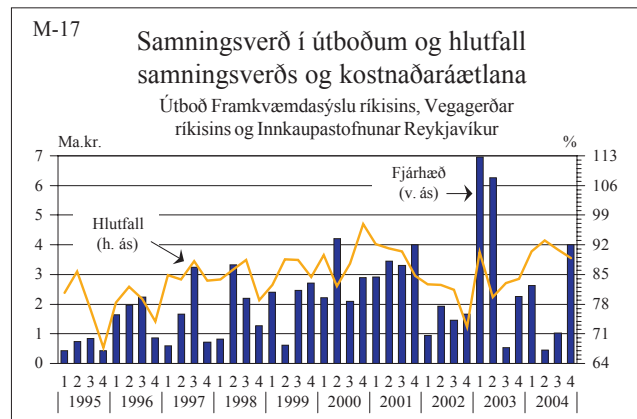
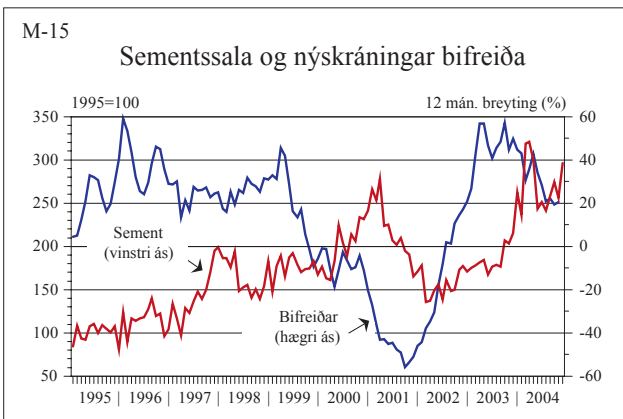

II Framleiðsla og eftirspurn

- Hagvöxtur á þriðja ársfjórðungi mældist 7,4%. Einkaneysla jókst um 5,8%, fjármunamyndun um 10% og vöxtur samneyslu nam 2,4%
- Greiðslukortavelta í nóvember var að raungildi 20% meiri en fyrir ári og skýrist þessi mikla aukning fyrst og fremst af óvenju lítilli veltu í nóvember 2003.
- Væntingavísitala Gallup lækkaði annan mánuðinn í röð og mældist 111,6 stig í nóvember.

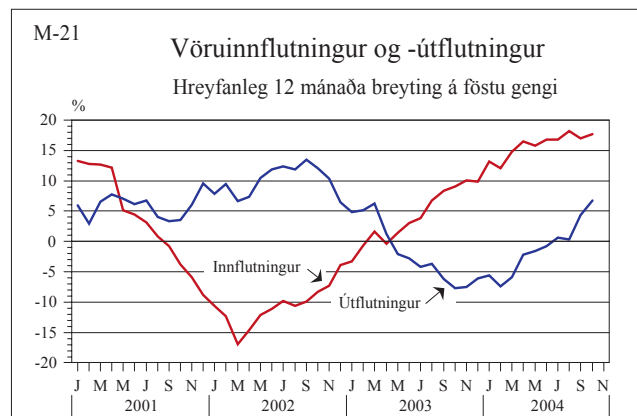
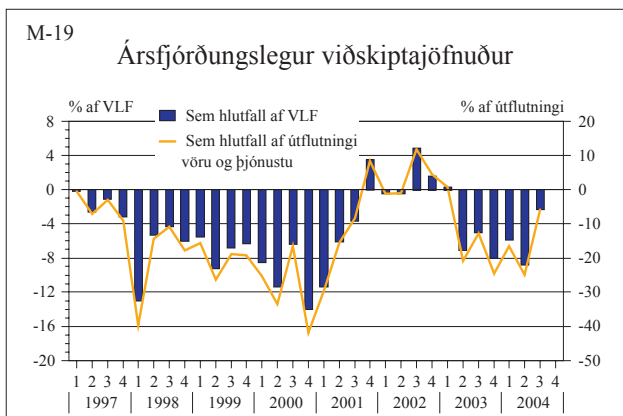
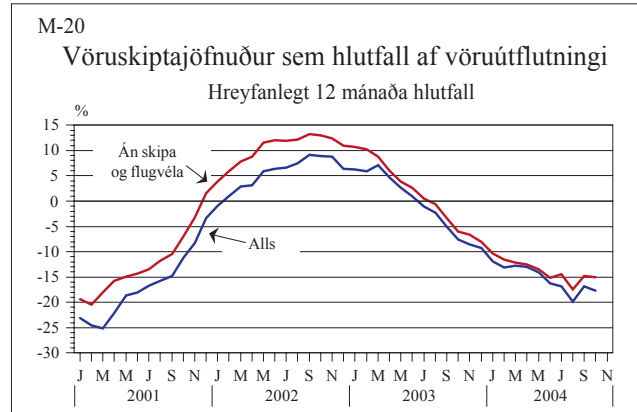

II Framleiðsla og eftirspurn

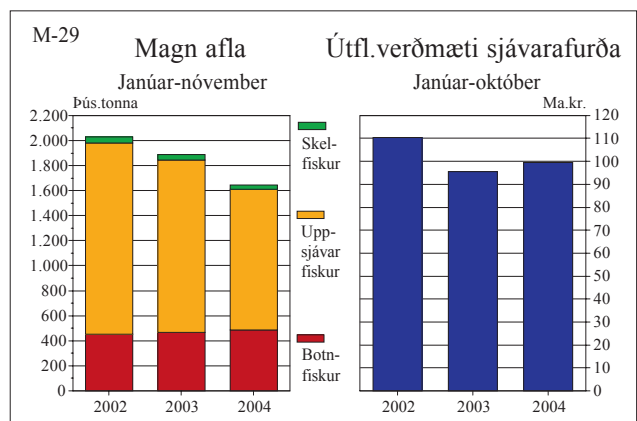
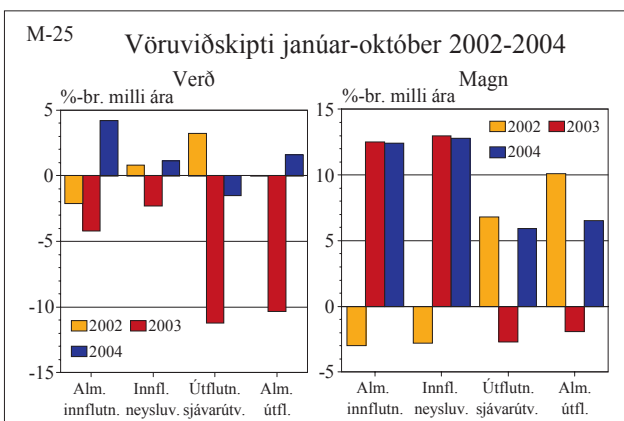
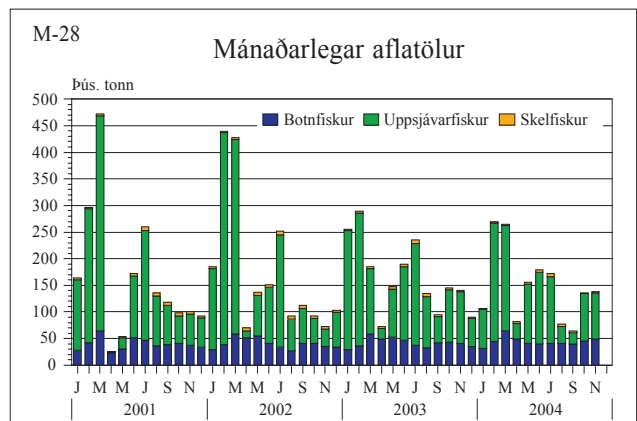
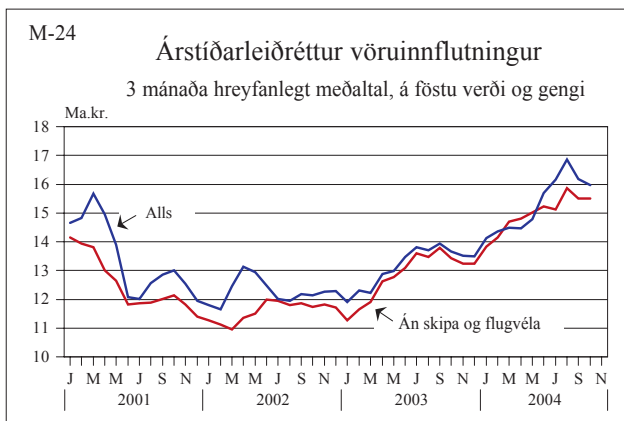
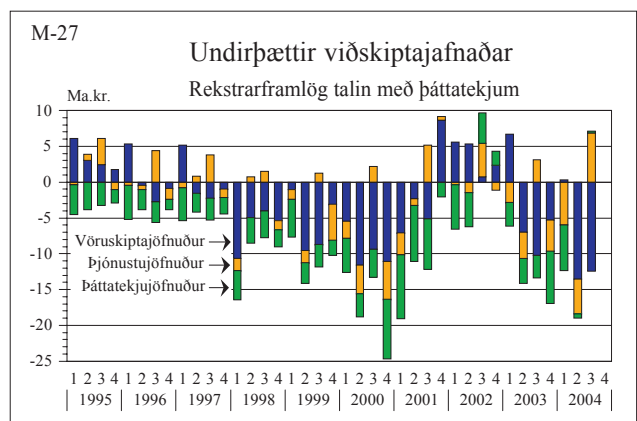
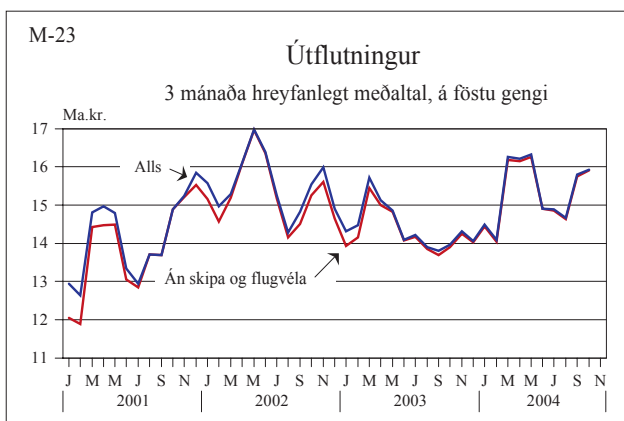
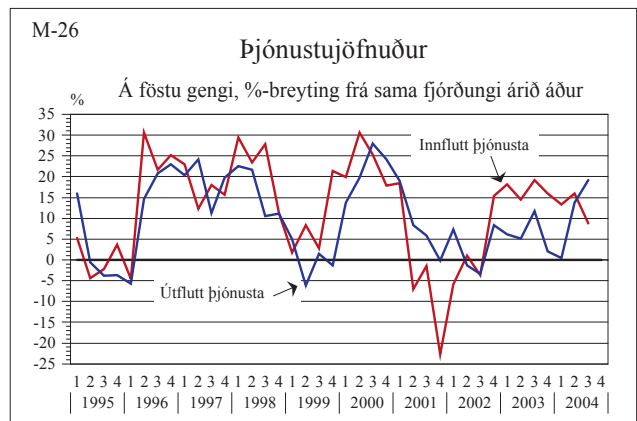
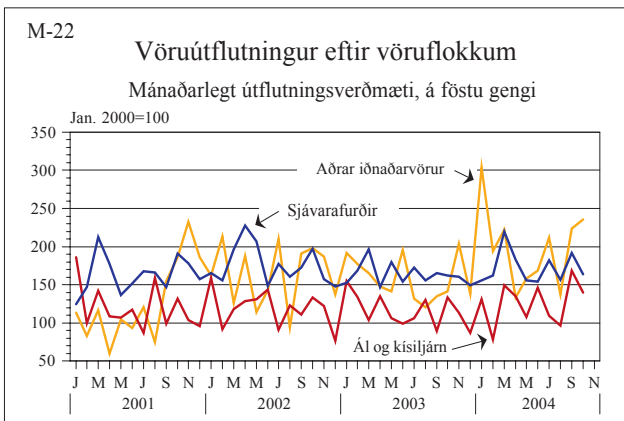

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

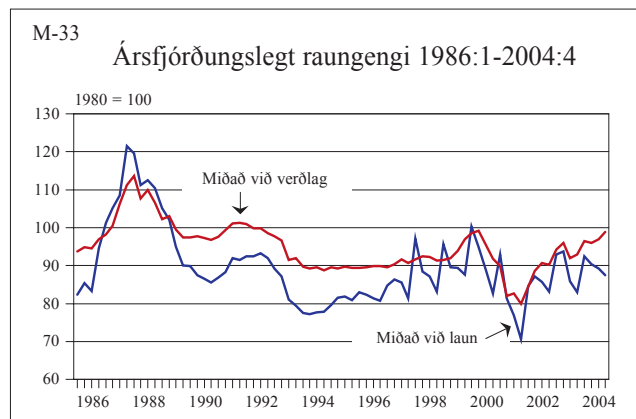
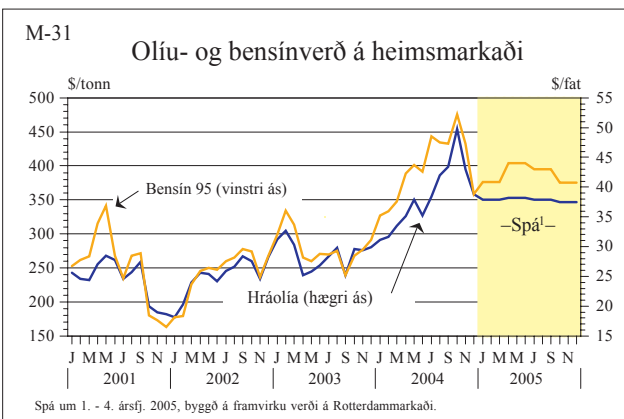
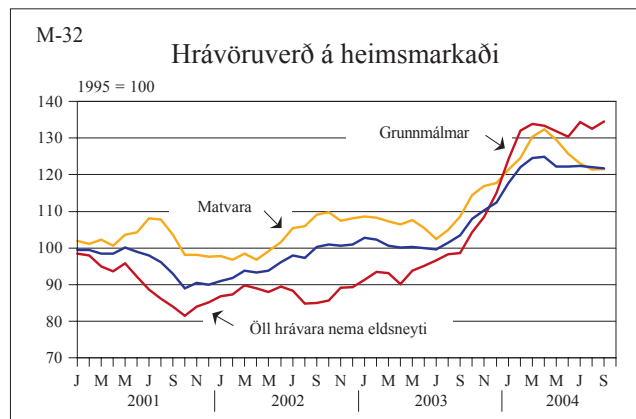
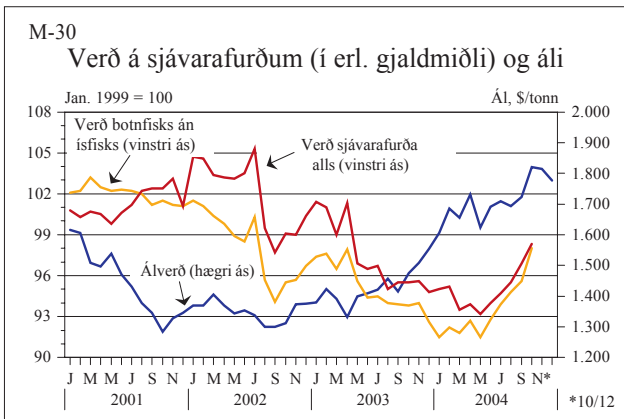
- Hallinn á vöruskiptum við útlönd í október nam 4,6 ma.kr.
- Vöruútflutningur í október jókst um 10,5% frá október í fyrra á gengi ársins 2004.
- Vöruinnflutningur í október var 19,5% meiri á föstu gengi en á sama tíma árið áður.
- Bensín hefur lækkað um 17% í verði frá fyrri hluta nóvember og hráolía um 10%.
- Matvælahráefni hafa lækkað um 16% í verði sl. tólf mánuði.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

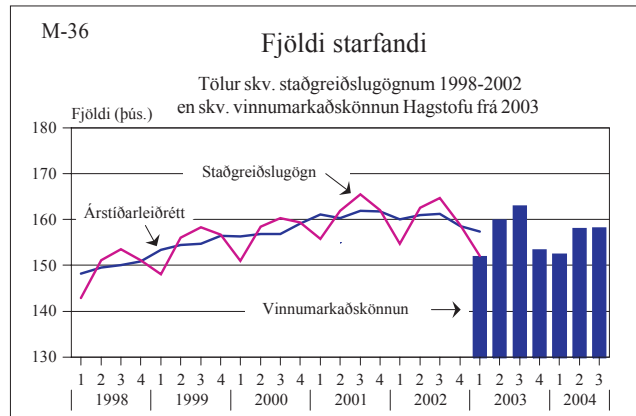
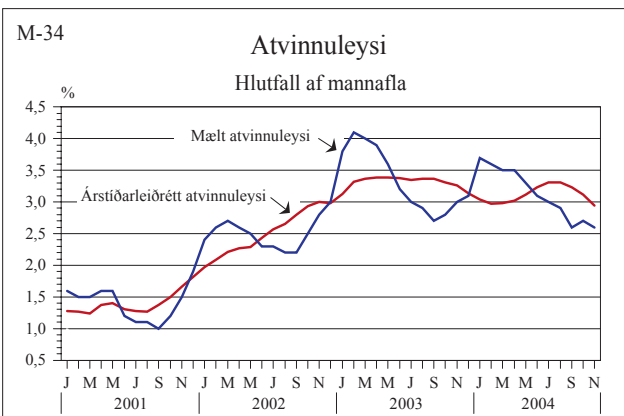
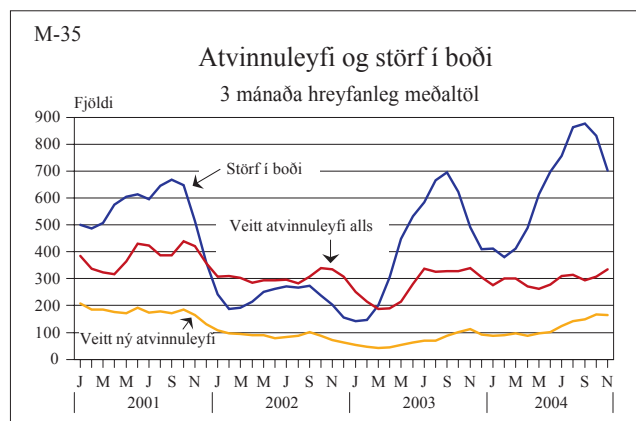

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

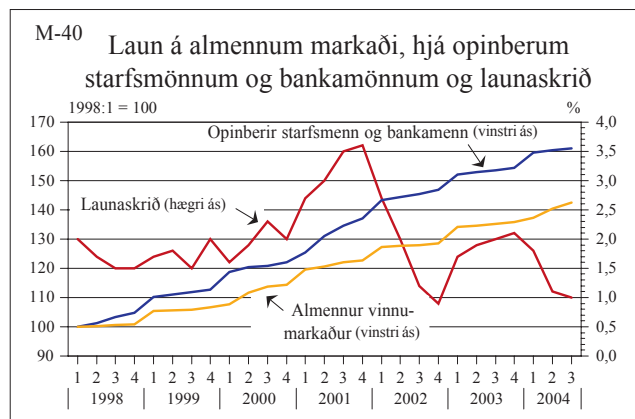
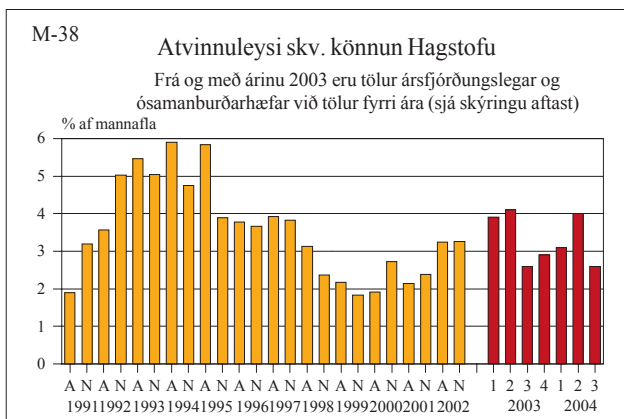
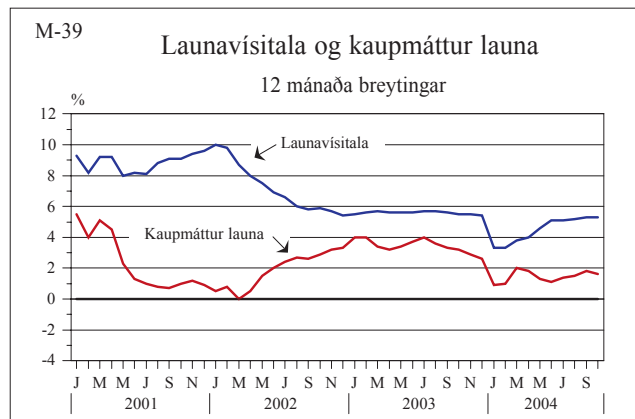
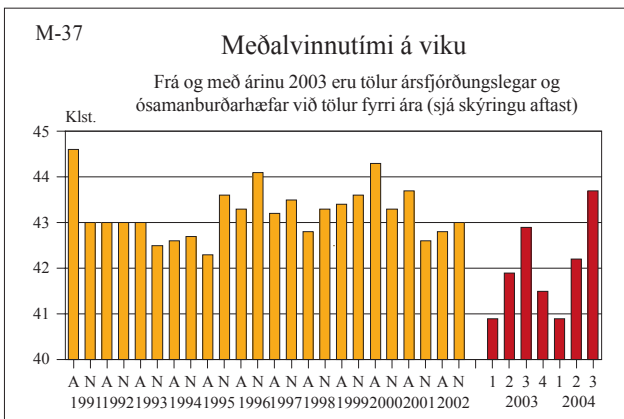

IV Vinnumarkaður og tekjur

- Skráð atvinnuleysi minnkaði um 0,1 prósentu milli október og nóvember, í 2,6%. Á sama tíma í fyrra jókst atvinnuleysi úr 2,8% í 3,0%.
- Að teknu tilliti til árstíðarsveiflu minnkaði skráð atvinnuleysi milli mánaða um 0,2 prósentur og var 2,9%.

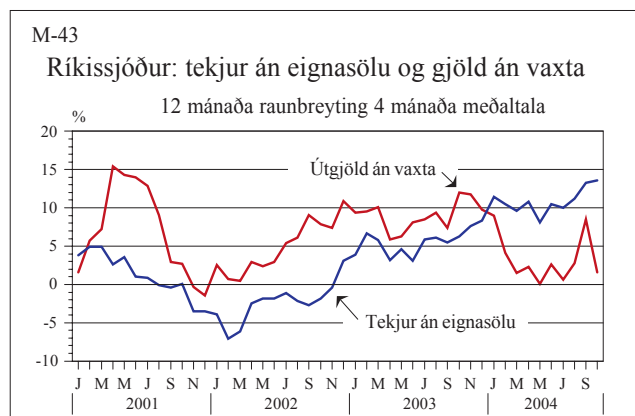
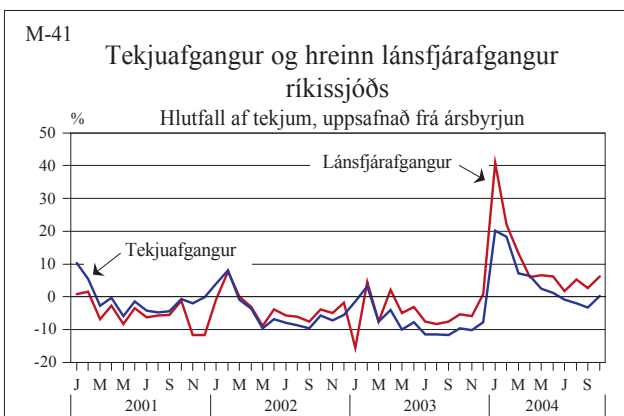
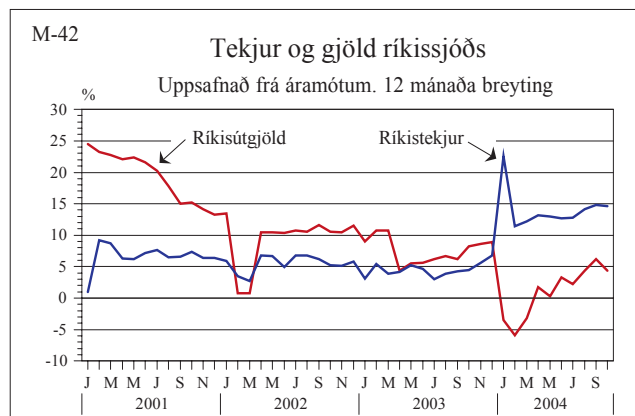

IV Vinumarkaður og tekjur

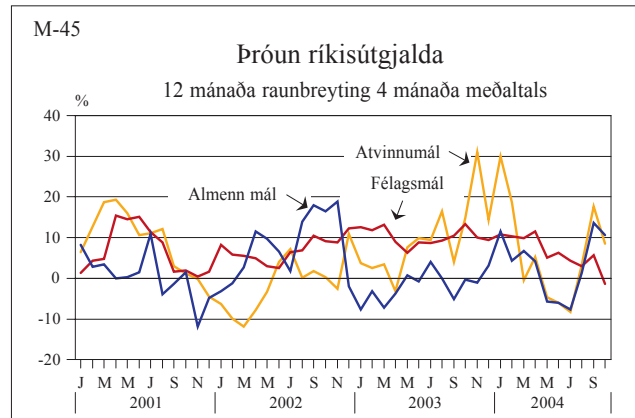
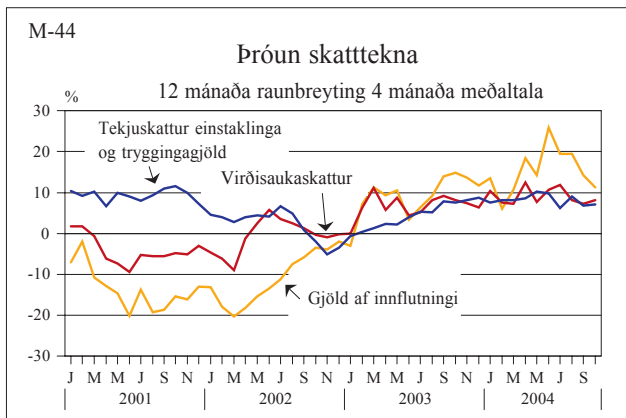

V Opinber fjármál

- Gjöld ríkissjóðs umfram tekjur voru 4½ ma.kr. til októberloka, en með bókhaldsleiðréttingum og leiðréttingu vegna sölu eigna var um ½ ma.kr. afgangur.
- Með bókhaldsleiðréttingum og leiðréttingu vegna sölu eigna voru tekjur ríkissjóðs um 15% hærrí fyrstu tíu mánuði ársins en á sama tíma 2003 en gjöld jukust á sama tíma um 4½%.

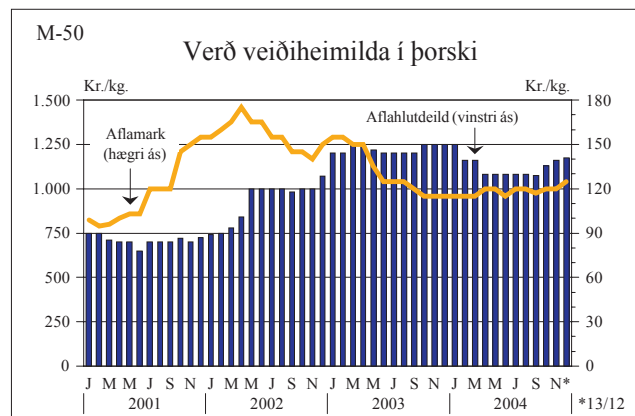
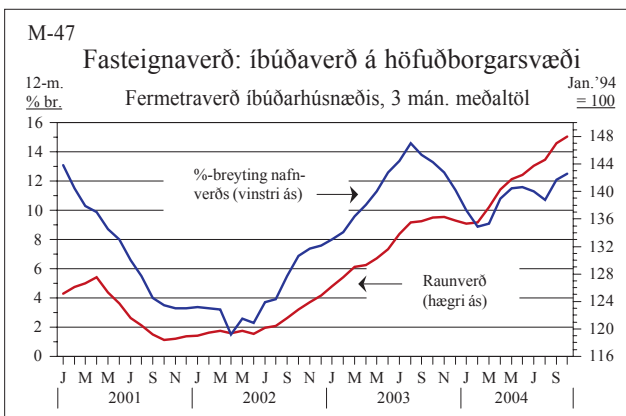
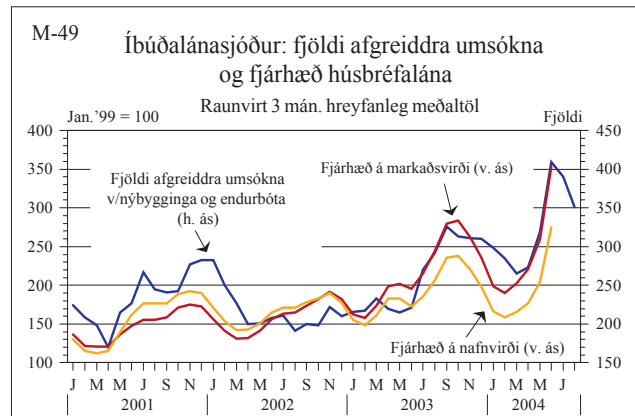
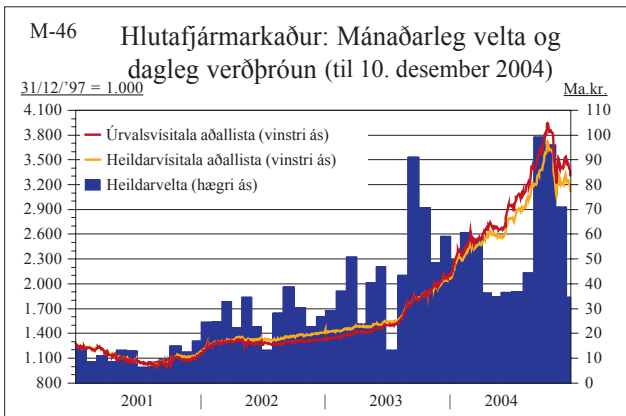
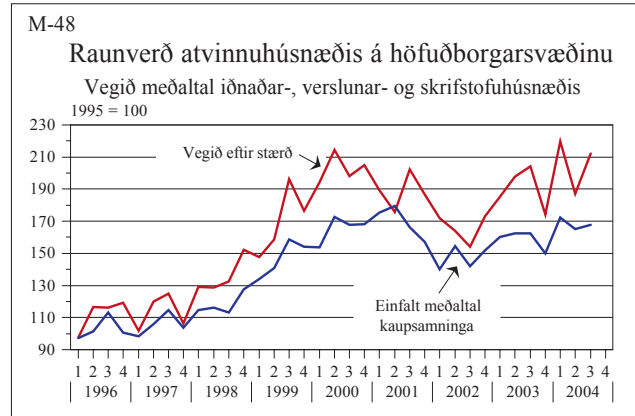

V Opinber fjármál

VI Eignamarkaðir

- Í desember hækkaði markaðsverð íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu um 2,4% en lækkaði um 0,5% á landsbyggðinni.
- Undanfarna tólf mánuði hefur markaðsverð íbúðarhúsnæðis á landinu öllu hækkað um 13,5%. Þar af hefur fjölbýli og einbýli á höfuðborgarsvæðinu hækkað um 14,5% og 21,4% og íbúðarhúsnæði á landsbyggðinni um 6,6%.
- Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu er nærri sögulegu hámarki. Var það 3-4% hærra á 12 mánaða tímabili til septemberloka en næstu 12 mánuðina á undan.
- Úrvalsvisitalan og vísitala aðallista lækkuðu um 4,3% á 30 dögum til 10. desember.

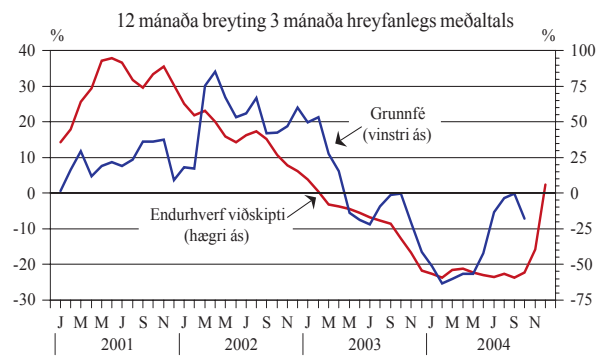

VII Fjármálamarkaðir

- Tilkynnt var um hækkun stýrivaxta Seðlabankans um eina prósentu í 8,25% hinn 2. desember sl.
- Raunstýrivextir, metnir með þriggja ára verðbólguálagi, hafa verið 4,1% að meðaltali frá tilkynningu um hækkun stýrivaxta þann 2. desember.
- Gengi krónunnar var 4% sterkara hinn 10. desember en að meðaltali í nóvember.

M-54

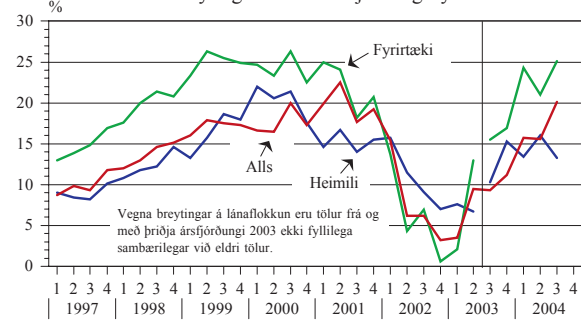
Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

M-51

Útlánaaukning lánakerfisins

Breyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

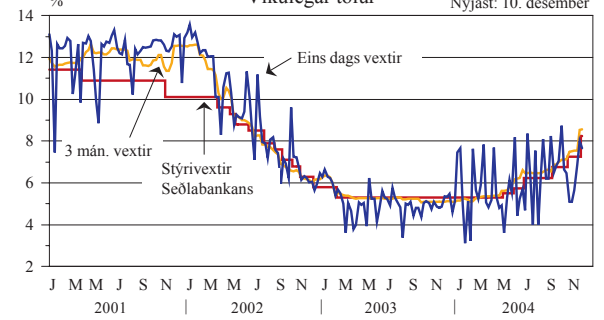

M-55

Stýrivextir SÍ og vextir á peningamarkaði

Vikulegar tölur

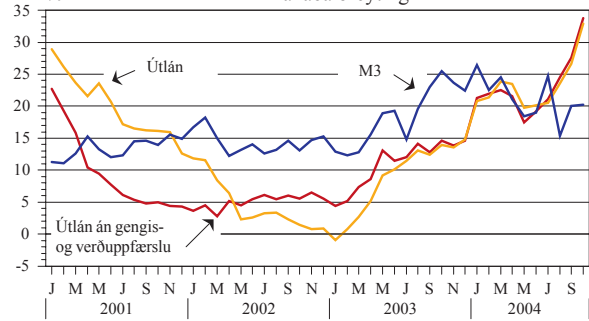
Nýjast: 10. desember

M-52

M3 og innlend útlán innlánsstofnana

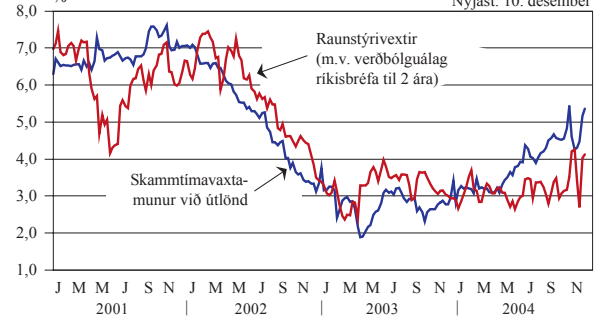
12 mánaða breyting

M-56

Raunstýrivextir og vaxtamunur við útlönd

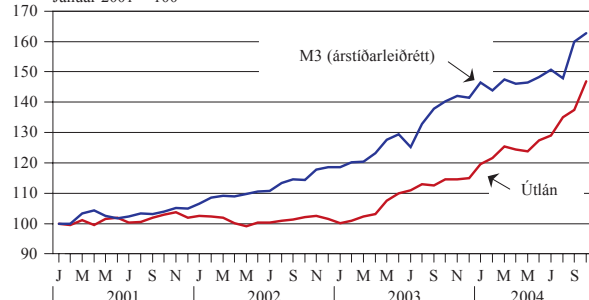
Nýjast: 10. desember

M-53

Raungildi M3 og innleindra útlána innlánsstofnana

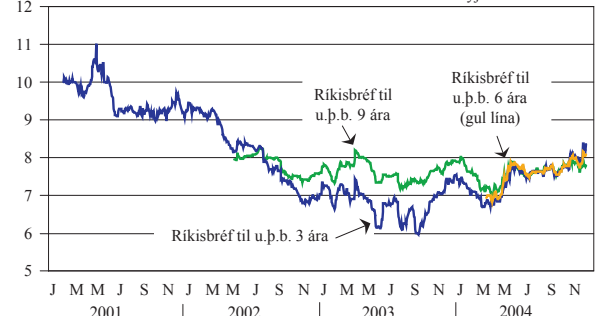
Janúar 2001 = 100

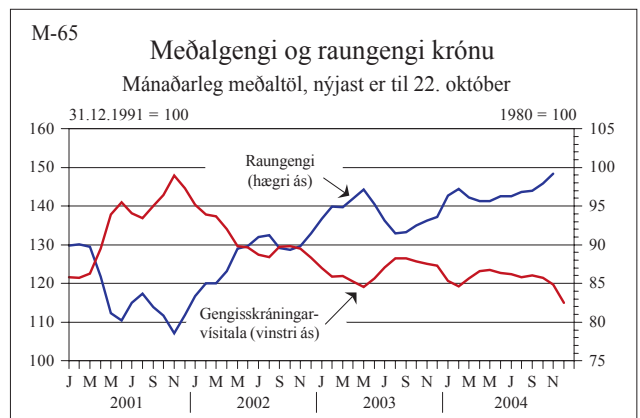
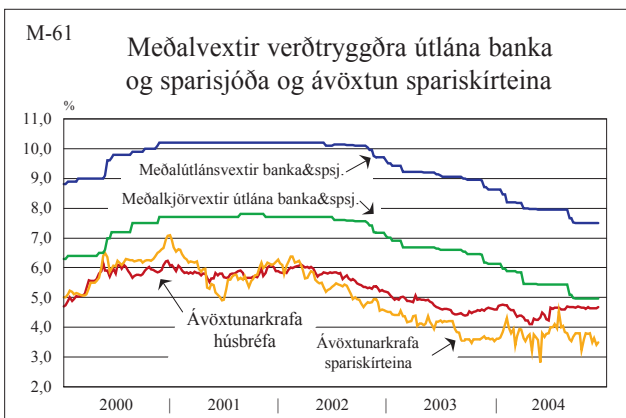
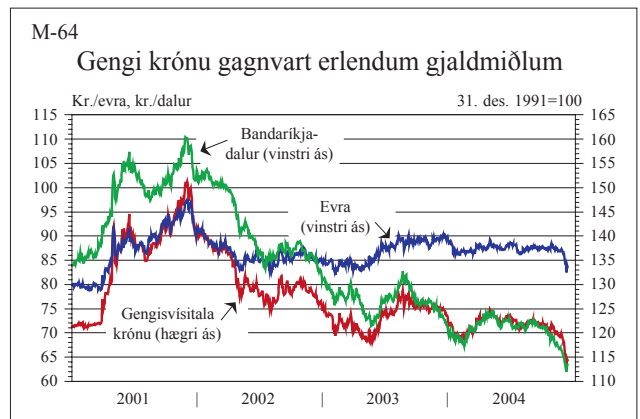
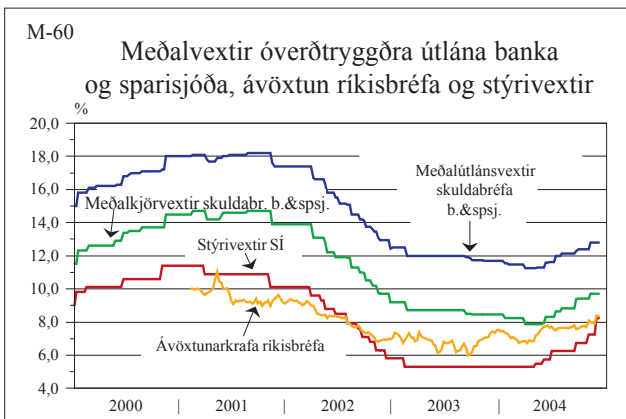
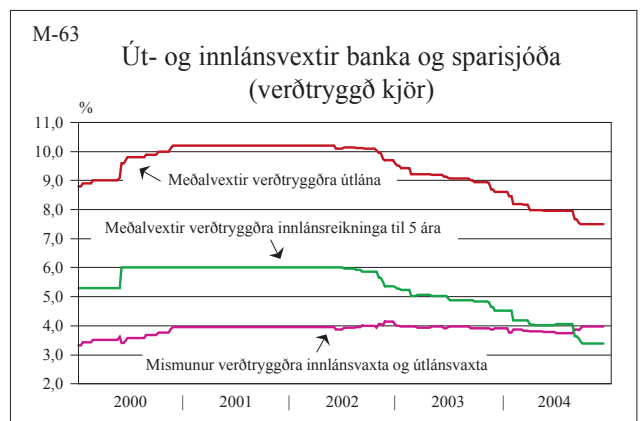
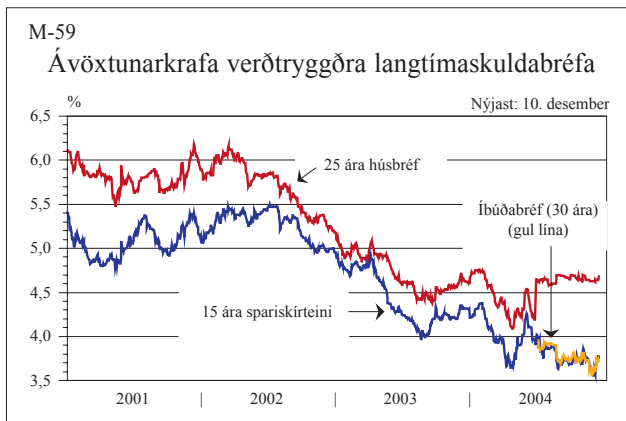
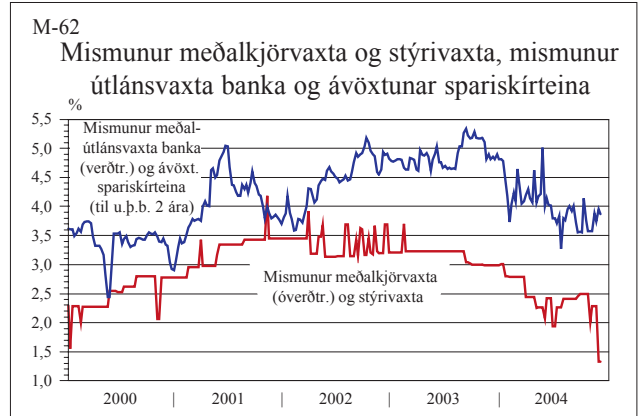
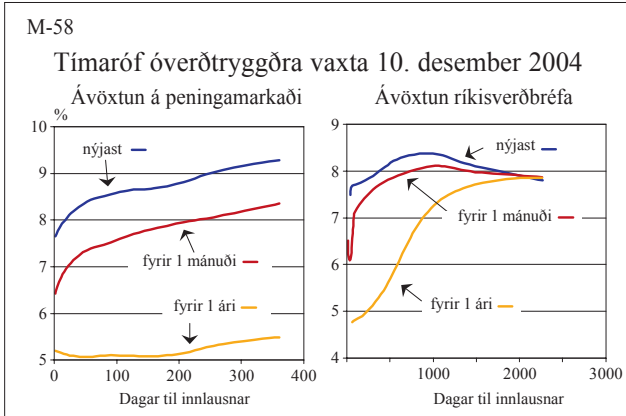
M-57

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Nýjast: 10. desember

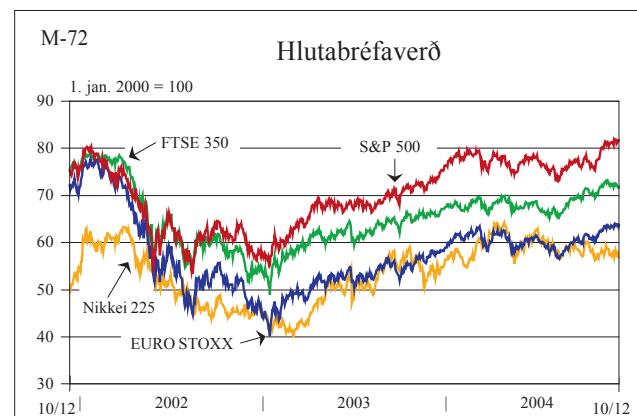
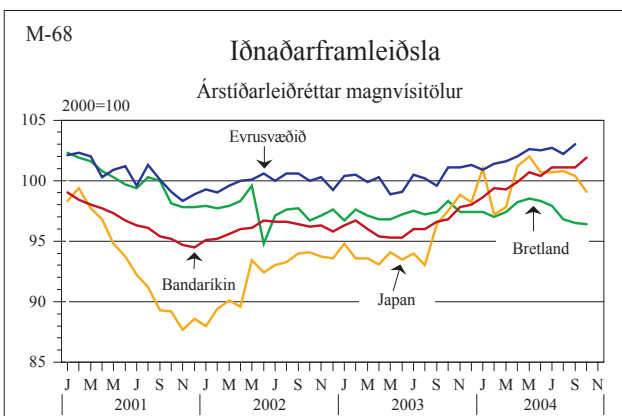
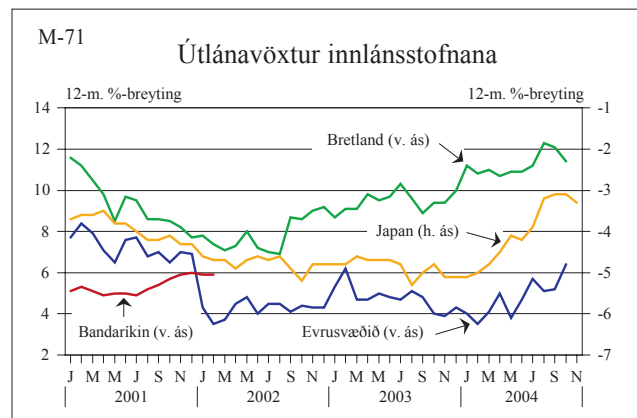
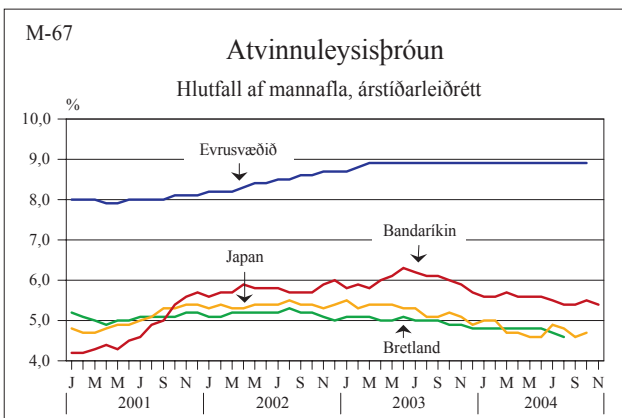
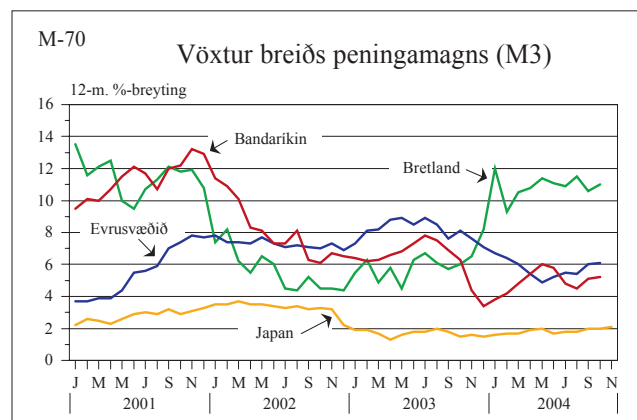
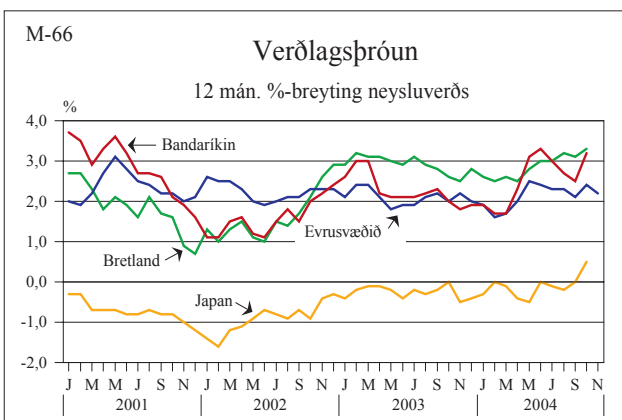
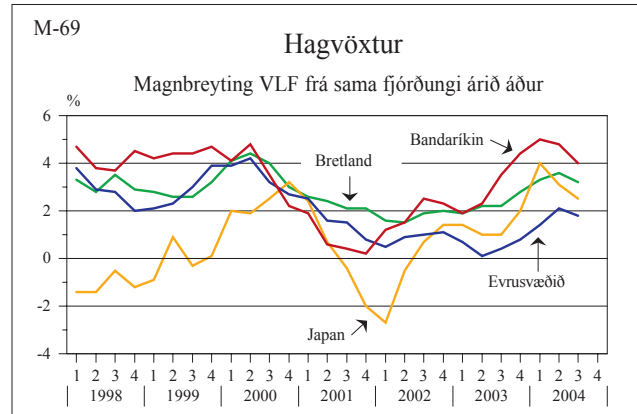

VII Fjármálamarkaðir

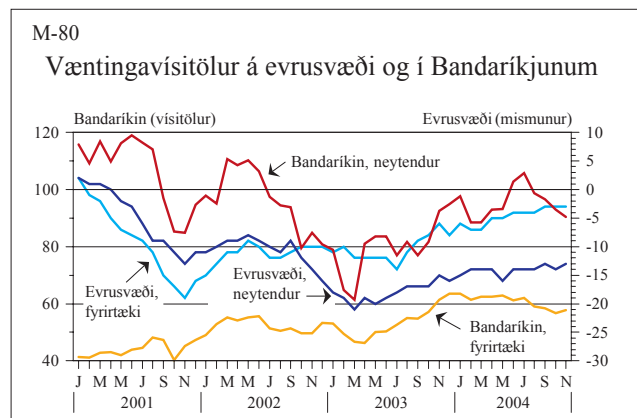
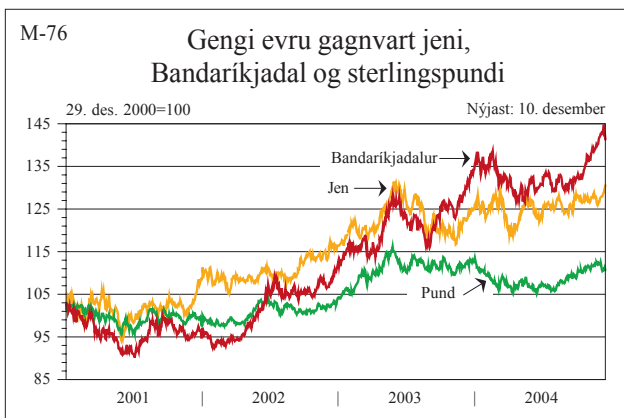
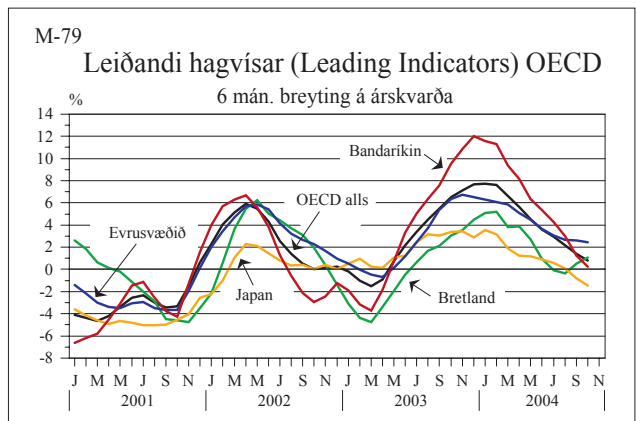
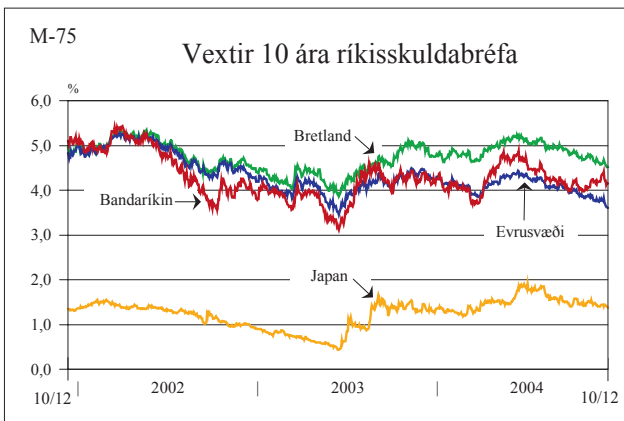
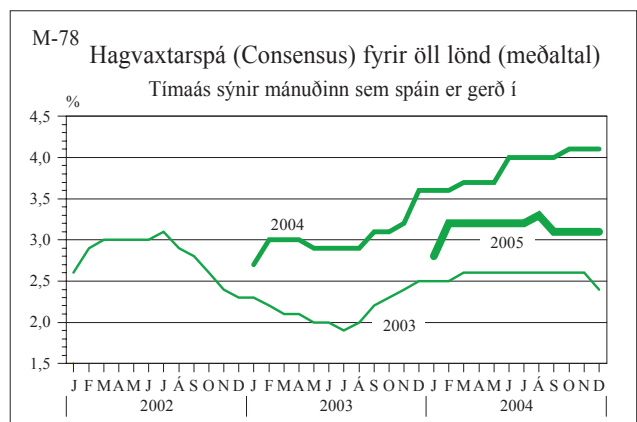
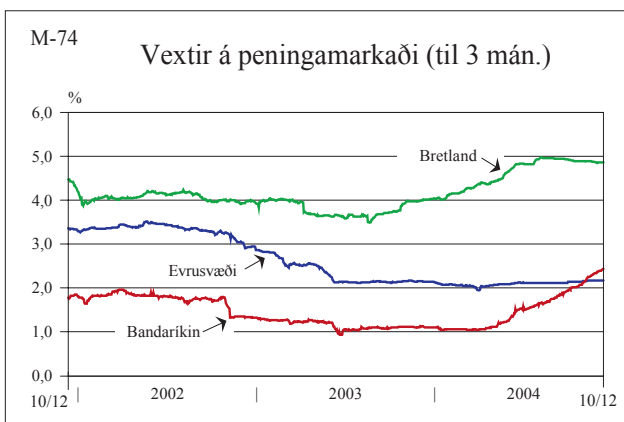
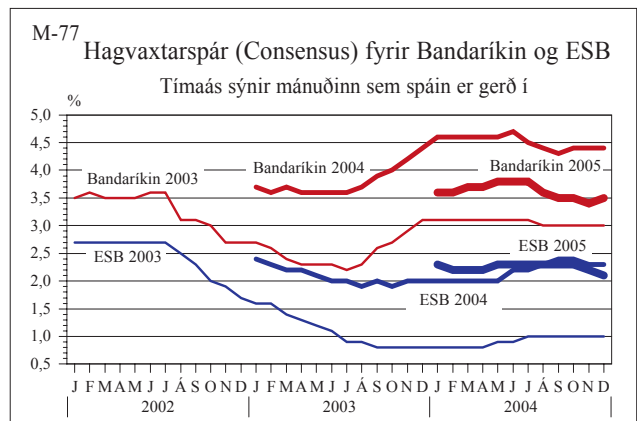
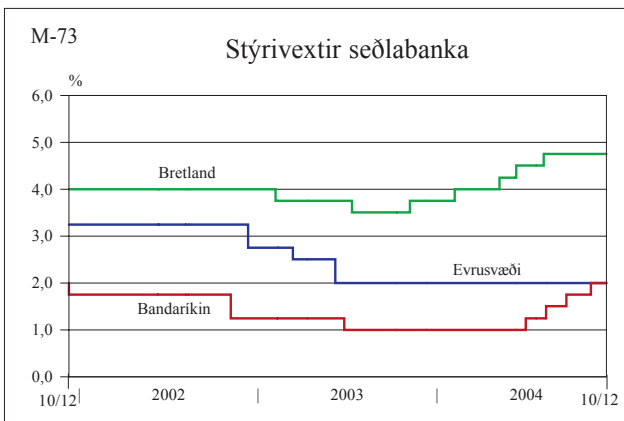

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

- Concensus Forecasts hefur hækkað hagvaxtarspá sína fyrir Bandaríkin og spáir nú 3,5% vexti 2005.
- Hagvaxtarspá þeirra fyrir evrusvæðið lækkaði hins vegar og er nú 2,1% fyrir næsta ár.
- Í október var iðnaðarframleiðsla í Bretlandi 2% minni en í sama mánuði árið 2003.
- Iðnaðarframleiðsla í Japan var 1,6% minni í október en í sama mánuði 2003.
- Lítillega dró úr atvinnuleysi í Bandaríkjunum í nóvember en þá mældist það 5,4%.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga (VNV og kjarnavísitölur)

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða %-breyting vísitölu neysluverðs og kjarnavísitalna 1 og 2. Einnig er sýnt verðbólguþéttun Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Verðlagsþróun: vörur

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og tveggja undirliða hennar; innlendra vara án búvara og grænmetis og innfluttra vara án áfengis og tóbaks.

Mynd 3. Verðlagsþróun: húsnæði og þjónusta

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og þriggja undirliða hennar; húsnæðis, opinberrar þjónustu og annarrar þjónustu

Mynd 4. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 5. Verðbólga á Íslandi og í viðskiptalöndunum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Eurostat. Verðbólga á Íslandi og á EES-svæðinu miðað við 12 mánaða breytingu samræmdrar vísitölu neysluverðs (HICP). Verðbólga í viðskiptalöndunum er miðuð við 12 mánaða breytingu vísitölu neysluverðs í Bandaríkjunum, Japan og Sviss en 12 mánaða breytingu í samræmdrar vísitölu neysluverðs í öðrum viðskiptalöndum.

Mynd 6. Verðlagsþróun: matvara, dagvara og bensín

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar í verðvísitölum þriggja undirflokka vísitölu neysluverðs; matvöru, dagvöru og bensíns.

Mynd 7. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og fyrirtækja og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar eru skv. könnunum sem IMG Gallup gerir fyrir Seðlabankann. Á árunum 2000-2002 sá IBM (áður PriceWaterHouseCoopers) um kannanirnar á verðbólguvæntingum almennings. Spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa til 2 og 3 ára er reiknað út frá ávöxtunarkröfu ríkisvixla, ríkisbréfa og spariskírteina. Búnir eru til ferlar fyrir ávöxtun m.v. tímalengd þar sem brúað (interpolerað) er á milli einstakra flokka óverðtryggðra bréfa og verðtryggðra. Verðbólguálagið er þá munurinn á ávöxtun ferlanna í tilteknum tímalengdum. Fram til 15. apríl 2003 er verðbólguálag sýnt sem hlutfall ávöxtunarkröfu ríkisbréfa og spariskírteina til svipaðrar tímalengdar. Tölur eru í mánaðarlok 2001 - 2003 og daglegar frá 5. janúar 2004.

Mynd 8. Ársfjórðungslegur hagvöxtur og þjóðarútgjöld

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu og þjóðarútgjalda frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 9. Ársfjórðungsleg neysla og fjárfesting

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting einkaneyslu, samneyslu og fjárfestingar frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 10. Ársfjórðungsleg utanríkisviðskipti

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting útflutnings og innflutnings frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 11. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru tölur um heildarveltu og veltu innanlandsgreina. Tölur eru raunvirtar með vísitölu neysluverðs, vísitölu neysluverðs án húsnæðis eða vísitölu neysluverðs án bensíns og húsnæðis, eftir því sem við á, og árstíðarleiddrættar. Vísitölur, 1998=100.

Mynd 12. Dagvöruvelta

Heimild: Samtök verslunar og þjónustu (SVP). Velta dagvöru í smásölu samkvæmt smásöluvísitölu SVP-IMG. Raunvirt með verðvísitölu dagvöru frá Hagstofu. Nóvember 2001=100. Vísitalan er reiknuð af IMG skv. upplýsingum sem berast beint frá fyrirtækjum og er miðað við að a.m.k. 80% fyrirtækja í greininni skili upplýsingum.

Mynd 13. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og í heild (innanlands og erlendis). Staðvirt er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 14. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 15. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf., BM Vallá og Bílgreinasambandið. Samanlögð sementssala þriggja seljenda. Sementssala í hverjum mánuði er árstíðarleiðrétt og sýnd sem vísitala, 1995=100. Tölur um nýskráningar bifreiða ná yfir bæði nýjar og notaðar bifreiðir, alla flokka (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir). Reiknað er þriggja mánaða meðaltal og sýnd 12 mánaða breyting þess.

Mynd 16. Raforkusala

Heimild: Orkustofnun. Almenn raforkunotkun (þ.e. án notkunar stóriðju), án notkunar Landsvirkjunar. Árstíðarleiðréttar, mánaðarlegar tölur.

Mynd 17. Samningsverð í útboðum og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana

Heimildir: Framkvæmdasýsla ríkisins, Innkaupastofnun Reykjavíkur og Vegagerð ríkisins. Miðað er við ársfjórðungslegt, vegið meðaltal samninga. Sýnd er fjárhæð samninga og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana.

Mynd 18. Væntingavísitölur IMG Gallup

Heimild: IMG Gallup. Væntingavísitala IMG Gallup ásamt vísitölum um mat á núverandi ástandi og væntingar til 6 mánaða.

Mynd 19. Ársfjórðungslegur viðskiptajöfnuður

Heimildir: Seðlabanki og Hagstofa Íslands. Viðskiptajöfnuður sýndur sem hlutfall af (i) vergri landsframleiðslu og (ii) útflutningi vöru og þjónustu í sama ársfjórðungi.

Mynd 20. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 21. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 22. Vöruútflutningur eftir vöruflokkum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýnt er útflutningsverðmæti 3 flokka útflutningsvara (sjávarafurðir, ál og kísiljárn og iðnaðarvörur), reiknað á föstu gengi. Vísitala, janúar 2000=100.

Mynd 23. Vöruútflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verðmæti vöruútflutnings, reiknað á föstu gengi m.v. útflutningsvegna meðalgengisvísitölu. Sýnt er 3 mánaða hreyfanlegt meðaltal, fyrir heildarvöruútflutning og vöruútflutning að undanskildum skipum og flugvélum.

Mynd 24. Árstíðarleiðréttur vöruinnflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleiðrétt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að veга saman með gengisvögninni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 25. Verð- og magnþróun í vöruviðskiptum

Heimild: Hagstofa Íslands. Verð og magnþróun innflutnings og útflutnings. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að fráregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 26. Þjónustujöfnuður

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er breyting verðmætis útfluttrar og innfluttrar þjónustu frá sama fjórðungi fyrra árs, reiknað á föstu gengi.

Mynd 27. Undirþættir viðskiptajafnaðar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Viðskiptajöfnuður í hverjum ársfjórðungi í ma.kr., skipt eftir helstu undirþáttum (vöruskiptajöfnuður, þjónustujöfnuður og þáttatekjuföfnuður.) Rekstrarframlög eru talin með þáttatekjum.

Mynd 28. Mánaðarlegar aflatölur

Heimild: Fiskistofa. Mánaðarlegt aflamagn (í tonnum) botnfisks, uppsjávarfisks og annarra tegunda.

Mynd 29. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimildir: Fiskistofa og Hagstofa Íslands. Afli íslenskra skipa á heimamiðum og fjarmiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en tölur um aflamagn.

Mynd 30. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimildir: Hagstofa Íslands og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum er reiknað á Hagstofu Íslands. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með vöruskiptavog m.v. útflutning. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleiðrétt.

Mynd 31. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hraóla, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu fjögurra ársfjórðunga.

Mynd 32. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálum og verðlag matvæla.

Mynd 33. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysliverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 34. Atvinnuleysi

Heimildir: Vinnuálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleiðrétt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnuarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 35. Atvinnuleyfi og störf í boði

Heimild: Vinnuálastofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefna atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 36. Fjöldi starfandi

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Frá 2003 er byggt á upplýsingum úr ársfjórðungslegri vinnuarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 var byggt á upplýsingum úr staðgreiðslugögnum. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 37. Vinnuálag og meðalvinnutími á viku

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnuarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnuarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 38. Atvinnuleysi skv. könnun Hagstofu

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnuarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnuarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 39. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölunnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysliverðs.

Mynd 40. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirlíðir launavísitölunnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölunnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 41. Tekjuafgangur og hreinn lánsfjárafgangur ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur er tekjuafgangur að viðbættu innstreymi afborgana af veittum lánnum umfram ný lán, hækkun viðskiptaskulda umfram viðskiptaþignir og innstreymi vegna eignasölu að frádregnu útstreymi vegna hlutafjárkaupa og eiginfjárfirlaga. Ef lánsfjárafgangur er jákvæður er tækifæri til að greiða niður skuldir.

Mynd 42. Tekjur og gjöld ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Sýnd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Óreglulegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 43. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala miðað við vísitölu neysliverðs.

Mynd 44. Þróun skatttekna ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrjár flokkar skatttekna; tekjuskattur einstaklinga og tryggingagjöld, virðisaukaskattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala, miðað við vísitölu neysliverðs.

Mynd 45. Þróun ríkisútgjalda

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrír tegundaflokkar útgjalda ríkis (eftir málaflokkum); almenn mál, atvinnumál og félagsmál. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 46. Hlutaþjárfarmaður: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Kauphöll Íslands. Sýnd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings, Tilboðsmarkaður meðtalinn) og dagleg gildi úrvals vísitölu og þingvísitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar til og með föstudegi fyrir útgáfu Hagvísu.

Mynd 47. Fasteignaverð: íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð (staðgreiðsluverð) íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu miðað við nýja vísitölu Fasteignamats ríkisins (fyrst birt í maí 2004). Sýnd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl.

Mynd 48. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofuhúsnæðis, 1995=100. Sýnt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 49. Íbúðalánasjóður: afgreidd húsbref og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimildir: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbref á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvirkar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbrefalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 50. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimildir: LÍÚ og Kvótaþing. Sýnt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 51. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs. Útlán til heimila, fyrirtækja og útlán alls.

Mynd 52. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Útlánaþróun er einnig sýnd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána. Við útreikning á breytingum milli ára er leiðrétt fyrir innkomu Kaupþings banka og Glitnis í reikninga innlánsstofnana með því að bæta útlánum þeirra við útlán innlánsstofnana á fyrra tímabilinu.

Mynd 53. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með vísitölu neysluverðs. M3 er árstíðarleiðrétt. Janúar 2001=100.

Mynd 54. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sýnd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 55. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vikulegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbrefasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 56. Skammtímavextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtímarauvextir eru reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbrefakaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir reiknuðu verðbólguálagi ríkisbréfa til 2 ára (frá 15. apríl 2003). Fram til 15. apríl 2003 var verðbólguálagið metið sem munur á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina. Frá og með júlí 2002 var miðað við flokkana RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410 en þar áður var miðað við flokkana RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210. Vikulegar tölur.

Mynd 57. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun ríkisbréfa miðað við hagstæðasta kaupþilboð í flokkana RIKB 07 0209, RIKB 13 0517 og RIKB 10 0317. Daglegar tölur.

Mynd 58. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kaupþilboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 59. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kaupþilboð viðskiptavaka í spariskírteini, húsbref og íbúðabref. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001, IBH26 0315 og HFF150434. Daglegar tölur.

Mynd 60. Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða, ávöxtun ríkisbréfa og stýrivextir

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á óverðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða, ávöxtunarkrafa ríkisbréfa (flokkur RIKB 07 0209) og vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans.

Mynd 61. Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða og ávöxtun spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á verðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða og ávöxtunarkrafa húsbrefta (flokkur IBH 26 0315) og spariskírteina (flokkur RIKS 05 0410).

Mynd 62. Mismunur meðalkjörvaxta og stýrivaxta, mismunur útlánsvaxta banka og ávöxtunar spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mismunur verðtryggðra meðalútlánsvaxta banka og sparisjóða og ávöxtunarkröfu spariskírteina til um 2 ára (flokkur RIKS 05 0410) (þessar raðir eru sýndar í mynd 61). Mismunur óverðtryggðra meðalkjörvaxta banka og sparisjóða og vaxta í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans.

Mynd 63. Út- og innlánsvextir banka og sparisjóða (verðtryggð kjör)

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vegið meðaltal meðalvaxta óverðtryggðra skuldabréfalána og vegið meðaltal innlánsvaxta á verðtryggðum reikningum bundnum í 60 mánuði hjá bönkum og sparisjóðum.

Mynd 64. Gengi krónu gagnvart evru og Bandaríkjadal og gengisskráningarvísitala krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Gengi evru og Bandaríkjadals gagnvart krónu miðað við skráð opinbert viðmiðunargengi Seðlabanka Íslands og gengisskráningarvísitala krónunnar. Daglegar tölur.

Mynd 65. Meðalgengi og raungengi krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi krónu, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysluverð. Gengisskráningarvísitala íslensku krónunnar, mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisskráningarvísitölu er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum til og með föstudegi fyrir útgáfu Hagvísu.

Mynd 66. Verðlagsþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar 12 mánaða breyting neysluverðs í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 67. Atvinnuleysisþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt atvinnuleysi (fjöldi atvinnulausra sem hlutfall af mannafla) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 68. Iðnaðarframleiðsla erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt iðnaðarframleiðsla sem vísitala (2000=100) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 69. Hagvöxtur erlendis

Heimild: EcoWin. Ársfjórðungslegar tölur. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðung á fyrra ári í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 70. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 71. Útlánavöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 72. Hlutabréfaverð erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru breiðar hlutabréfavisitölur; S&P 500 í Bandaríkjunum, EURO STOXX Index á evrusvæðinu, FTSE 350 í Bretlandi og Nikkei 225 í Japan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 2000.

Mynd 73. Stýrivextir seðlabanka erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur um stýrivextir Seðlabanka í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 74. Vextir á peningamarkaði erlendis

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur um vexti á peningamarkaði til 3 mánaða í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 75. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 76. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 29. desember 2000.

Mynd 77. Hagvaxtarspár fyrir Bandaríkin og ESB

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu í Bandaríkjunum og í Evrópusambandinu. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana viðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 78. Hagvaxtarspár fyrir öll lönd (meðaltal)

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu að meðaltali í þeim löndum sem Consensus Forecasts birtir spár fyrir. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 79. Leiðandi hagvísar (Leading Indicators) OECD

Heimildir: EcoWin, OECD. 6 mánaða breyting á árskvarða. OECD, Bandaríkin, evrusvæðið, Bretland og Japan. Leiðandi hagvísar OECD eru samsettir og byggjast á breiðu safni annarra hagvísar.

Mynd 80. Væntingavísitölur á evrusvæðinu og í Bandaríkjunum

Heimildir: EcoWin, European Commission, The Conference Board í Bandaríkjunum og Institute for Supply Management (ISM Report on Business) í Bandaríkjunum. Sýndar eru væntingavísitölur fyrir neytendur og fyrirtæki.